

Eksamensopgave – Bachelorprojekt

Semester:	7. Semester
Modul:	Modul 13
Gruppenr.:	Gruppe 18
Antal anslag:	117.163 anslag
Titel:	Hvem lytter til mig? <i>En kvalitativ undersøgelse af unge grønlandske borgeres fortællinger om arbejde og uddannelse</i>
Engelsk titel:	Who listens to me? <i>A qualitative study of young Greenlandic citizens' narratives concerning employment and education</i>
Dato:	04.01.2024
Vejleder:	May-Britt Søndergaard Justesen

Navn:	Anise Sørensen
Studentmail:	asar18@student.aau.dk

Indholdsfortegnelse

RESUMÉ	- 4 -
ABSTRACT	- 5 -
INDLEDENDE	- 6 -
TIDLIGERE INDSATSER I DET SOCIALE ARBEJDE MED GRØNLANDSKE BORGERE.....	- 8 -
TIDLIGERE OPGAVERS BETYDNING FOR PROJEKTET	- 9 -
PRÆCISION AF EMNE OG PROBLEMSTILLING.....	- 10 -
BORGERPERSPEKTIVETS BETYDNING.....	- 11 -
VIDENSGRUNDLAG	- 11 -
PROBLEMFORMULERING	- 13 -
BEGREBSAFKLARING	- 13 -
AFGRÆNSNING.....	- 14 -
VIDENSKABSTEORI.....	- 15 -
METODE.....	- 16 -
INDSAMLING AF DATA	- 16 -
<i>Indsamling af data blandt rådgivere i Uddannelseshuset.....</i>	- 17 -
<i>Indsamling af data gennem interviews med grønlandske unge.....</i>	- 17 -
ANALYSESTRATEGI	- 18 -
VALIDITET OG RELIABILITET	- 19 -
REDEGØRELSE FOR RELEVANT TEORI	- 20 -
HELHEDSSYN.....	- 20 -
<i>Kulturagrammet</i>	- 21 -
<i>Inddragelse af element fra Judy Kokkinns helhedsmodel.....</i>	- 23 -
ERIKSONS PSYKOSOCIALE FASER	- 23 -
INDDRAGELSE AF DET SOCIALKONSTRUKTIVISTISKE PERSPEKTIV	- 24 -
ANERKENDELSESTEORI OG HOUGAARDS MODEL FOR RELATIONER.....	- 25 -
ANALYSE.....	- 27 -
<i>“I DEN BESKÆFTIGELSESRETTEDE INDSATS MED GRØNLANDSKE BORGERE ER DET SVÆRT AT FÅ ET OVERBLIK OVER, HVAD DEN EGENTLIGE</i>	
<i>UDFORDRING FOR DEN ENKELTE BORGER KAN VÆRE”</i>	- 28 -

<i>"Nogle borgere har motivationen til at komme ud på arbejdsmarkedet, men andre har ikke haft kendskab til arbejdsmarkedet"</i>	- 33 -
<i>" ALTSÅ, JEG ER JO IKKE DEN ENESTE MED FORÆLDREPROBLEMER"</i>	- 35 -
<i>"JEG OPLEVER, AT SAMARBEJDET MED GRØNLANDSKE BORGERE FUNGERER GODT, NÅR DER GIVES TID TIL RELATIONSARBEJDET, OG AT MAN HAR EN NYSGERRIGHED PÅ DEN GRØNLANDSKE KULTUR"</i>	- 38 -
<i>"Det er min oplevelse, at relationsarbejdet ofte går forud for, at der kan skabes forandring, og dermed lykkes"</i> -	41
DISKUSSION	- 43 -
SAMSKABELSE SOM GRUNDLAG FOR SAMARBEJDET	- 46 -
KONKLUSION	- 48 -
HANDLINGSFORSLAG	- 49 -
PERSPEKTIVERING	- 51 -
LITTERATUR	- 54 -

Resumé

Formålet med opgaven er at belyse unge grønlandske borgeres fortællinger om uddannelse eller arbejde. Dette med henblik på at undersøge, hvordan viden herom kan benyttes i det sociale- og beskæftigelsesrettede arbejde med målgruppen i Aalborg Kommune.

Bachelorprojektet tager udgangspunkt i en kvalitativ undersøgelse. Dette både i form af skrevne udsagn, som er tilsendt udvalgte socialrådgivere i Aalborg Kommune, samt semi-strukturerede individuelle interviews med seks grønlandske unge. Derudover er både udsagn og individuelle interviews udarbejdet med udgangspunkt i en fænomenologisk videnskabsteoretisk tilgang, hvor der har været fokus på at få informantens egne tanker og opfattelse tydeliggjort. Dataene er efterfølgende bearbejdet ud fra en hermeneutisk videnskabsteoretisk tilgang, hvor udsagnene sættes ind i den kontekst, som informanterne befinder sig i.

Projektet er udarbejdet ud fra en abduktiv metode, hvorfor der løbende er en vekselvirkning mellem at være teori- og empiristyret i opgaven.

Hovedpunkterne i analysen påpeger at målgruppen italesætter uddannelse og arbejde, som noget de gerne vil være en del af, og som de løbende har eller har haft ønsker om. Dog fremgår det, at der ofte er en række faktorer, som forhindrer dem i dette. Dette kan udspringe af målgruppens opvækstvilkår, da manglende udviklingen i barndommens vigtige faser kan medføre, at de ikke kan indgå i langvarige relationer – herunder etablering på arbejdsmarkedet.

Som følge af opvækstvilkår konkluderes det, at der er tale om en tendens, som i højere grad læner sig op ad Morten Ejernæs' definition af chanceulighed, frem for en tendens, der udspringer af målgruppens grønlandske ophav. Dermed er der tale om systematiske forskelle, som bør ses i sammenhæng med en række andre faktorer – dette med udgangspunkt i viden om konsekvensen af målgruppens opvækstvilkår.

Abstract

The purpose of this paper is to highlight the narratives of young Greenlandic citizens that concern education or employment. This is done with the intention of examining how knowledge on this topic can be utilized in social work with this target group in Aalborg Kommune.

This paper is based on a qualitative study. It is carried out in the form of written statements that has been send to selected social workers in Aalborg Kommune, as well as semi structured individual interviews with six Greenlandic youths. Additionally, both statements and individual interviews are carried out based on a phenomenological epistemological approach where the statements are put into the context of the informants.

The research is carried out using an abductive method, which is the reason for the continuous shift in the research between being driven by the theoretical or empirical material of the paper. The main points of the analysis determine that the target group state that education and employment are concepts they wish to take part in. However, it is apparent that there often occur various elements to prevent this. These can be traced back to the upbringing of the target group. Lack of proper development during crucial phases of one's childhood can result in an inability to sustain prolonged commitments – e.g. employment.

Regarding such conditions during one's upbringing, it is concluded that this refers to a tendency that relates more to Morten Ejernæs' definition of chance inequality, than it does to a tendency that derives from the Greenlandic origin of the target group. Therefore, this concerns systematic differences, which should be concerned in the context of various factors, based on the knowledge regarding the consequences of the target group's upbringing.

Indledende

Hvert år oplever Danmark en stigende tilstrømning af grønlandske borgere. Ifølge statistikker var der pr. 1. januar 2023 registreret 17.067 grønlandske borgere, som var bosat i Danmark. Sammenlignet med de 14.537 grønlandsk-fødte borgere, der var bosat i Danmark pr. 1. januar 2010, er der sket en vækst på 17,4% i perioden 2010-2023 (Statistikbanken, 2023).

Flere undersøgelser viser, at mange grønlændere flytter til Danmark i håbet om en bedre tilværelse og "det gode liv". I en undersøgelse, udarbejdet af antropolog, Mille Schiermacher, på baggrund af initiativ fra Kofoeds Skole, fremgår det, at 33% af informanterne flytter til Danmark i håbet om at få en bolig. Derudover oplyser 30% af informanterne, at ønsket om at flytte til Danmark udspringer af et behov for at komme væk fra en konflikt eller et problem, mens det for 22% af informanterne er grundet et ønske om en ny start (Schiermacher, 2020, s. 18). Undersøgelsen peger desuden på en række andre årsager til grønlænderes ønske om flytning til Danmark, og fælles for dem alle er, at der er et ønske om at komme væk fra en given situation, og håbet om noget bedre i Danmark. I forlængelse heraf kan man pege på, at drømmen om at der findes noget bedre i Danmark, udspringer af pull-faktorer i henhold til Ravensteins teori om årsager til migration¹ (Larsen, 2016, s. 21).

Grundet den frie bevægelighed mellem Danmark og Grønland, som følge af at Grønland er en del af det danske rigsfællesskab, er det nemt for grønlandske borgere at flytte til Danmark. I forlængelse heraf bør det påpeges, at for mange grønlandske borgere går denne flytning godt, og størstedelen af disse oplever at klare sig godt i Danmark i forhold til uddannelse og beskæftigelse (Socialt Udviklingscenter SUS, u.å.). Dog ses der en mindre gruppe, som oplever udsathed i Danmark. Dette er både i form af hjemløshed, arbejdsløshed, manglende uddannelse samt misbrugsproblematikker (Socialt Udviklingscenter SUS, u.å.). Denne gruppe udgør et mindretal af de personer, som flytter fra Grønland til Danmark, men sammenlignet med den generelle danske befolkning udgør gruppen, i nogle tilfælde, et flertal. Et eksempel herpå er grønlandske borgeres tilknytning til arbejdsmarkedet sammenlignet med den generelle danske befolkning. Her har VIVE

¹ Ravenstein skelner mellem push og pull, som årsag til migration. Ved *push* menes faktorer, som "skubber" den enkelte væk fra hjemlandet – eks. krig, fattigdom eller lignende. Ved *pull* menes faktorer, som "trækker" den enkelte mod at flytte til et givent land – eks. bedre muligheder for beskæftigelse m.v. (Larsen, 2016, s. 21).

udarbejdet en analyse af grønlanderes beskæftigelsesforhold i Danmark (Larsen, 2018), hvor det fremgår at:

Beskæftigelsen blandt voksne grønlandere bosat i Danmark er væsentligt lavere end for den øvrige danske befolkning. For personer fra Grønland i alderen 25-50 år var 33,1 procent i beskæftigelse i 2016 mod 76,2 procent blandt personer i samme alder i den øvrige danske befolkning (VIVE u.å.).

På baggrund af analysen konkluderer VIVE desuden, at der behov for, at staten og kommunerne har særligt fokus på beskæftigelsen blandt grønlandske borgere i Danmark. Derudover fremgår det, at målgruppen er sårbar sammenlignet med den øvrige befolkning, hvorfor der er behov for en "særlig opmærksomhed social- og beskæftigelsespolitik" (Vive, u.å.).

I forlængelse af ovenstående er det væsentligt at påpege, at der ikke er nogle præcise tal for hvor mange grønlandere i Danmark, der lever i udsathed. Det estimeres dog, at der er mellem 1000 og 1500 udsatte grønlandere i Danmark, og at disse primært opholder sig i de større byer – herunder Aalborg (Social-, Bolig- og Ældreministeriet, u.å.). I forlængelse heraf har Socialstyrelsen, i 2016 udgivet en rapport på baggrund af et samarbejde mellem den daværende Grønlanderenhed i Aalborg Kommune og Den Nationale Videns- og Specialrådgivningsorganisation (VISO). Udgivelsen havde til formål at kortlægge resultaterne af samarbejdet mellem Grønlanderenheden og VISO, således at andre kunne hente inspiration herfra i arbejdet med grønlandske borgere. Af rapporten fremgår det bl.a. at:

Aalborg Kommune har af kulturelle og handelsmæssige årsager en lang historie med at modtage unge grønlandere og er den by i Danmark, hvor der bor forholdsvis flest grønlandere. I disse år kommer stadig flere unge grønlandere til byen, og en del af dem har behov for offentlig hjælp og støtte for at kunne skabe sig en god tilværelse i Danmark

(Socialstyrelsen, 2016, s. 5).

Som følge af ovenstående findes det derfor relevant at udarbejde et bachelorprojekt i samarbejde med Aalborg Kommune, da der er en udbredt viden om, at grønlandere i Danmark ofte søger at bo i Aalborg.

Tidligere indsatser i det sociale arbejde med grønlandske borgere

Som følge af grønlændernes tilstrømning til Danmark kan der være særlige problemstillinger, som en del af befolkningen kan have – både som følge af flytning til Danmark eller som følge af udsathed i Grønland forud for flytningen til Danmark. I forlængelse heraf har ministeriet og regeringen ad flere omgange identificeret en række udfordringer i arbejdet med udsatte grønlændere i Danmark. Dette vil blive redegjort for i det følgende afsnit, da det kan have en væsentlig betydning for, hvordan vi i Danmark opfatter det sociale arbejde med målgruppen. Endvidere kan det have en betydning for målgruppens opfattelse af sig selv og egne muligheder i Danmark.

I Danmark har der siden 2003 været afprøvet initiativer og indsatser i det sociale arbejde med grønlændere i Danmark. I 2003 udgav Socialministeriet en såkaldt *Hvidbog om socialt udsatte grønlændere i Danmark* (2003). Dette var gjort med henblik på at udarbejde initiativer og indsatser i det sociale arbejde med udsatte grønlændere i Danmark, med et særligt fokus på indsatsområder i forbindelse med arbejdet med målgruppen (Socialstyrelsen, 2003, s. 3).

Som følge af indsatsen i 2003 udarbejdede Social- og Indenrigsministeriet en ny strategi i 2013, som forløb sig over fire år og som skulle være med til at sikre en bedre inklusion i det danske samfund blandt udsatte grønlændere i Danmark (Baviskar, 2016, s. 30). Her var formålet at mindske de udfordringer, der besværliggjorde udsatte grønlændernes mulighed for at profitere optimalt af kommunens eksisterende tilbud. Konceptet for denne strategi byggede bl.a. på en koordinering af den almindelige sociale indsats med den specialiserede indsats samt en samarbejdsmodel, hvor man søgte at styrke samarbejdet mellem kommunale, private og frivillige aktører (Baviskar, 2016, s. 30-31). Dette blev gjort med henblik på at styrke muligheden for en målrettet og helhedsorienteret indsats i arbejdet med målgruppen.

I forlængelse af ovenstående udarbejdede man endnu en strategi for perioden 2017-2020, hvor hovedfokus var at tilbyde en "effektiv støtte til udsatte grønlændere i Danmark" (Social- og Ældreministeriet, u.å.). Denne strategi handlede i høj grad om at forebygge udsathed blandt grønlændere i Danmark, hvor man bl.a. havde stort fokus på at støtte målgruppen i at fastholde kontakten til kommunerne (Social- og Ældreministeriet, u.å.).

Den seneste strategi blev udarbejdet af regeringen og en række andre partier i 2020, hvor man indgik i en "[a]ftale om udmøntning af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og

arbejdsmarkedsområdet 2021-2024” (Social- og Indenrigsministeriet, u.å.). Indledningsvist i aftalen fremgår det, at den ”har til formål at sikre en virkningsfuld, helhedsorienteret og bæredygtig indsats og udvikling af indsatser inden for social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet” (Social- og Indenrigsministeriet, u.å.). I forbindelse med aftalen har man identificeret en række udfordringer inden for ovenstående områder. En af disse er det sociale arbejde med udsatte grønlændere, hvorfor det fremgår af aftalen at ”[u]dsatte grønlændere i Danmark har fortsat udfordringer med at få udbytte af sociale tilbud i kommunerne, herunder udgør det et særligt problem, at mange udsatte grønlændere, ikke opnår god effekt af misbrugsbehandlingstilbud i Danmark” (Social- og Indenrigsministeriet, u.å.). I forlængelse heraf er der identificeret et behov for at tilpasse de sociale indsatser, som kommunerne kan tilbyde til målgruppens særlige behov. Dette gøres ved at etablere et samarbejde mellem organisationer og kommuner samt gennem en ansøgningspulje, som understøtter etablering af særlige tilbud til arbejdet med målgruppen (Social- og Indenrigsministeriet, u.å.).

Tidligere opgavers betydning for projektet

I forbindelse med mit studie på Socialrådgiveruddannelsen ved Aalborg Universitet har jeg, på tidligere semestre, skrevet opgaver om det sociale arbejde med borgere med grønlandsk baggrund. Disse opgaver har været inden for forskellige hovedområder – herunder udsatte voksne og beskæftigelsesområdet med fokus på tværprofessionelt samarbejde.

Gennem tidligere udarbejdede opgaver har jeg tilegnet mig en dybdegående viden om grønlandsk kultur, historisk kontekst samt viden om misbrugsproblematikker og stigmatisering af målgruppen. Denne viden har desuden præget min for forståelse for det sociale arbejde og hvilke årsager, der kan være til, at målgruppen har behov for en særlig indsats. Det har medført, at min for forståelse forud for bachelorprojektet har været, at misbrugsproblematikker, kulturelle forskelle og sproglige barrierer kan være årsagen til at beskæftigelsen blandt målgruppen er lavere end den generelle danske befolkning. Derudover havde jeg en formodning om, at målgruppens relativt lave tilknytning til arbejdsmarkedet kunne være som følge af, at arbejdsmarkedet forstås anderledes i Grønland end i Danmark. Denne tese har blandt andet afsæt i min viden om fanger- og jægerkulturen i Grønland.

Ovenstående viden kan bidrage til min tilgang i forhold til indsamling af empiri og kan være med til at danne grundlag for en fælles grundforståelse mellem informanterne og mig selv. I forlængelse heraf kan det forhåbentlig også være med til at skabe tryghed og en god relation til informanterne. Derudover kan min forudgående viden om målgruppen bidrage til, at læseren kan få indblik i en nuanceret forståelse for problemstillingen.

Det er dog væsentligt at påpege, at der er behov for særlig opmærksomhed på min identificerede forforståelse, således at denne ikke skrives frem i interviewguiden i henhold til valg af mit videnskabsteoretisk udgangspunkt, jf. *Videnskabsteori*. I forlængelse heraf finder jeg det desuden vigtigt at skrive forforståelsen frem i opgaven, således at denne henlægges i forbindelse med mine interviews og min generelle forståelse af problemstillingen.

Præcision af emne og problemstilling

Som følge af ovenstående indledning med beskrivelse af grønlanderes stigende tilstrømning til Danmark og tidligere afprøvede indsatser i arbejdet med udsatte grønlandere, er der opstået en undren omkring, hvilken betydning det kan have for det sociale arbejde med målgruppen i Aalborg Kommune. Dette er med udgangspunkt i grønlandernes årsager til migration til Danmark – herunder Aalborg samt VIVES undersøgelse, hvor det påpeges, at beskæftigelsen på målgruppen er væsentligt lavere end den generelle danske befolkning.

Projektet skal således være en undersøgelse af grønlandske borgeres fortællinger om uddannelse og arbejde samt ønsker og drømme i forbindelse med flytning til Danmark. Dette med inddragelse af udvalgte socialrådgiveres fortællinger om den beskæftigelsesrettede indsats med grønlandske borgere i Aalborg Kommune. Der er aftalt et samarbejde med Uddannelseshuset, Jobcenter Aalborg, hvor jeg får mulighed for at samle empiri gennem dette samarbejde.

Emnet er valgt på baggrund af tidligere opgaver, ovenstående statistikker samt erfaringer gennem mit studiejob i Aalborg Jobcenter. Her har jeg erfaret, at borgere med grønlandsk baggrund ofte ikke prioriterer de indsatser og tilbud, der tilbydes i den almindelige beskæftigelsesrettede indsats. I forlængelse heraf er der i Uddannelseshuset blevet efterspurgt nye tiltag til arbejdet med målgruppen, hvorfor der er etableret et samarbejde med Det Grønlandske Hus i Aalborg med henblik på sparring i forhold til arbejdet med målgruppen.

Borgerperspektivets betydning

Som følge af ovenstående præsentation af tidligere afprøvede indsatser i arbejdet med målgruppen, er der opstået en undren om, hvorfor indsatserne ikke har haft den ønskede effekt. Dette er fordi, at der er en opfattelse af, at det behov for nye initiativer og særlige indsatsområder, som blev identificeret i 2003 (Socialstyrelsen, 2003, s. 3), fortsat gør sig gældende i de senere identificerede udfordringer. Det ses ved at grundlaget for den nyeste strategi for arbejdet med målgruppen i perioden 2021-2024 fortsat peger på et behov for en særlig indsats (Social- og Indenrigsministeriet, u.å.). Dermed er der en formodning om, at der er behov for en ny tilgang *forud* for udarbejdelse eller igangsættelse af initiativer og indsatser, som har til formål at støtte målgruppen. I forlængelse heraf er der derfor opstået en undren om, hvorfor borgerperspektivet ikke belyses og hvilken betydning det kan have for effekten af indsatserne, hvis man går i dialog med de borgere, som skal profitere af den *forud* for udarbejdelsen.

Derudover fremgår det desuden af en rapport, udarbejdet af Rådet for Socialt Udsatte (2014), at målgruppen føler sig nedvurderet ved henvendelse til kommunen og "[kommunen] henviser bare til en masse tilbud" (Rådet for Socialt Udsatte, 2014, s. 21). Dette indikerer, at der kan være behov for at optimere inklusionen af borgeren – både ved den hjælp de søger i kommunerne, men ligeledes *forud* for udarbejdelse af initiativer og indsatser, som skal støtte målgruppen.

På baggrund heraf er der et ønske om at gå i dialog med borgere med grønlandsk baggrund med henblik på at give plads til deres fortællinger om uddannelse og arbejde, og undersøge om viden herom kan bidrage til beskæftigelsesindsatsen i Aalborg Kommune. Denne undersøgelse kan være med til at øge forudsætningerne for, at beskæftigelsesindsatsen i arbejdet med målgruppen i højere grad lykkes. Som følge heraf tages der udgangspunkt i Karin Kildedals definition af socialfaglighed, hvilket defineres som værende: "Gennem systematisk arbejde, refleksion og analyser at omsætte lovgivningens krav, fagets etiske grundlag og relevant viden til socialfaglige handlinger – i størst muligt samspil med dem/den, som har brug for indsatsen" (Duus, 2020, s. 67).

Vidensgrundlag

I det følgende afsnit vil der blive redegjort kort for hvilken viden, der i forvejen er på området samt hvilken viden, som mangler i forbindelse med det sociale arbejde med grønlandske borgere. Dette

gøres med henblik på at tydeliggøre, hvorledes bachelorprojektet differentierer sig fra tidligere udarbejdede rapporter og undersøgelser.

På baggrund af ovenstående afprøvede indsatser samt erfaringer i praksis ses der, som tidligere nævnt, fortsat et behov for at udvikle på det sociale arbejde med grønlandske borgere. Forud for valg af emne har jeg undersøgt, hvilken viden der i forvejen findes om det sociale arbejde med grønlandske borgere. Her har jeg særligt taget udgangspunkt i publikationer udarbejdet af VIVE, da der her findes viden og undersøgelser om velfærdsområdet på nationalt plan. Fælles for de undersøgelser, rapporter og artikler, som findes her, er at de alle er fra perioden 2005-2019. Endvidere er hovedfokus imidlertid ikke beskæftigelsesområdet – herunder særligt den beskæftigelsesrettede indsats i arbejdet med grønlandske borgere.

VIVE har dog udarbejdet den analyse, som henvises til i indledningen i forhold til grønlænderes beskæftigelsesforhold i Danmark (Larsen, 2018). I forlængelse heraf er det væsentligt at påpege, at analysen er med til at danne grundlag for problemfeltet i bachelorprojektet. Analysen konkluderer et behov for en særlig opmærksom beskæftigelsesindsats i arbejdet med målgruppen, men kommer ikke med konkrete eksempler på *hvordan* eller går i direkte dialog med borgerne i forhold til deres tanker om uddannelse og arbejde.

Derudover er der undersøgt andre rapporter og undersøgelser, som er lavet på grønlandske borgere i Danmark. Det ses dog, at undersøgelserne ofte har fokus på problemstillinger, som identificeres hos de mest udsatte grønlændere – herunder mange rapporter med fokus på hjemløshed og misbrug som følge af manglende inklusion i det danske samfund. Som følge heraf er der identificeret et behov for en undersøgelse, der har fokus på grønlandske borgeres fortællinger og tilgang til uddannelse og arbejde, og som ikke tager udgangspunkt i misbrug, hjemløshed m.v. Dermed ses der fortsat et behov for at få mere viden inden for området med henblik på at støtte op om en særlig opmærksom beskæftigelsespolitik i det sociale og beskæftigelsesrettede arbejde med grønlandske borgere. Dette er fordi, at der ses en problemstilling i beskæftigelsen blandt grønlændere sammenlignet med den øvrige danske befolkning (Larsen, 2018).

Problemformulering

Ovenstående indledning samt problemstilling og indsamling af empiri danner grundlag for nedenstående problemformulering:

Hvordan taler unge grønlandere om uddannelse og arbejdsmarkedet, og hvordan kan denne viden bidrage til det sociale- og beskæftigelsesrettede arbejde for denne målgruppe i Aalborg Kommune?

I forbindelse med projektet og ovenstående problemformulering, vil der blive arbejdet ud fra Peter Bundesens definition på et socialt problem. Han argumenterer for, at det er "en oplevet, uønsket social livssituation, som der er en udbredt opfattelse om, at politiske institutioner har et ansvar for at afhjælpe. Løsningsindsatsen kan udføres af de politiske institutioner eller i samarbejde med andre aktører" (Bundesen, Christensen & Rasmussen, 2015a, s. 30).

Begrebsafklaring

I forlængelse af ovenstående problemformulering, vil der i det følgende være en kort begrebsafklaring, hvor der vil blive redegjort for forståelsen af *det sociale arbejde* og *beskæftigelsesrettede arbejde*. Disse forståelser vil være gennemgående i opgaven.

I forbindelse med *det sociale arbejde*, arbejdes der ud fra International Association of Schools of Social Work's definition på socialt arbejde. Her fremgår det at:

Socialt arbejde er en praksisbaseret profession og en akademisk disciplin, der fremmer social forandring og udvikling, social samhørighed, og empowerment og frigørelse af mennesker. Principper om social retfærdighed, menneskerettigheder, kollektivt ansvar og respekt for forskelligheder er centrale for socialt arbejde. Understøttet af teorier om socialt arbejde, samfundsvidenskab, humanistiske fag og oprindelige folks viden, inddrager socialt arbejde mennesker og strukturer for at adressere livsudfordringer og for at opnå øget trivsel (Dansk Socialrådgiverforening, u.å.).

I forbindelse med det *beskæftigelsesrettede arbejde* er det væsentligt at påpege, at det gør sig gældende på nationalt plan og ikke udelukkende i Aalborg Kommune. Der henvises til de indsatser, som bevilliges i henhold til Lov om en Aktiv Beskæftigelsesindsats (LAB), der har følgende formål:

”[A]t bidrage til et velfungerende arbejdsmarked ved at [...] bistå jobsøgende med at finde job, [...] bistå personer, der har behov for en indsats til at opnå eller fastholde et job [...] med en individuel og målrettet beskæftigelsesrettet indsats [...] og bistå unge, der ikke har en erhvervskompetencegivende uddannelse, med en individuel og målrettet indsats, med henblik på at den unge kan gennemføre en studie- eller erhvervskompetencegivende uddannelse på almindelige vilkår”, jf. LAB § 1, stk. 1, nr. 1, 3 og 4.

Afgrænsning

I forbindelse med udarbejdelsen af problemformuleringen er der foretaget nogle overvejelser vedrørende afgrænsning af målgruppen. Efter at have drøftet emnet og problemstillingen med mine kolleger i Aalborg Jobcenter, etablerede jeg en samarbejdsaftale med Uddannelseshuset, med henblik på dataindsamling. Dette samarbejde blev indgået, da Uddannelseshuset både har fokus på uddannelse og almindelig beskæftigelse, jf. LAB § 1, stk. 1 nr. 3 og 4. Som følge heraf er målgruppen blevet afgrænset til grønlandske borgere mellem 18 og 30 år, som ikke har opnået en kompetencegivende uddannelse. I forbindelse med afgrænsning bør det desuden påpeges, at de grønlandske borgere, som jeg ønsker at fokusere på, er borgere, som har en tilknytning til Grønland. Dette er som følge af enten selv at være født i Grønland eller som følge af, at en eller begge forældre er født i Grønland.

I forlængelse af ovenstående, er der ligeledes drøftet metoder til at etablere kontakt med de grønlandske borgere med henblik på interviews. Dette overvejes på baggrund af eksisterende erfaringsbaseret viden samt udgivelser, der indikerer, at målgruppen kan være udfordrende at nå gennem jobcenteret (Socialstyrelsen, 2016, s. 17). Derfor har jeg taget kontakt til Arctic Street Lab, som er en del af Det Grønlandske Hus i Aalborg, og som har en samarbejdsaftale med Uddannelseshuset. Kontakten hertil blev etableret med henblik på at få mulighed for at indsamle empiri dér, hvor borgerne befinder sig, i stedet for at arrangere interviews gennem jobcenteret. Dermed afgrænses målgruppen yderligere til de borgere, som er tilknyttet Arctic Street Lab.

Videnskabsteori

I forlængelse af ovenstående problemstilling, er der et ønske om at anskue problemformuleringen ud fra en hermeneutisk tilgang. Dette er fordi, at hermeneutikken er en retning, som søger at gå bagom det sagte og søger at forstå, hvorfor mennesker tænker og handler, som de gør. Dette er med udgangspunkt i en viden eller forforståelse, som man er bevidst om, og som man sætter i spil i forbindelse med udarbejdelse af interviewguiden. Derudover har den hermeneutiske tilgang fokus på at forstå menneskers adfærd og perspektiv og herefter fortolke den subjektive mening (Christensen et al., 2021, s. 26).

Ovenstående findes relevant at benytte i projektet, da undersøgelsen har fokus på, hvordan unge grønlandske borgere taler om uddannelse og arbejde. Dermed vil der gennem projektet være fokus på at komme så tæt på at forstå borgernes oplevelse heraf som muligt.

Endnu et væsentligt element i den hermeneutiske tilgang er, at hermeneutikken søger at opnå en horisontsammensmeltning som følge af, at man løbende sætter sin forforståelse og teorier i spil og konstant retter disse til efterhånden, som man kommer tættere på informantens forståelse af en given situation. Dette gøres med henblik på at komme så tæt som muligt på en forståelse af informantens forståelse – og i den kontekst, som denne er en del af (Engen et al., 2016, s. 30). Dette gøres ud fra den hermeneutiske spiral.

I forlængelse af ovenstående bør det dog påpeges, at der ikke er mulighed for at interviewe informanterne flere gange over en periode, da tiden har været begrænset i forbindelse med projektet og undersøgelsen. Der har dog været fokus på den hermeneutiske spiral og fremgangsmåden i forbindelse med interviews, hvorfor jeg efter indsamling af data har rettet opgavens problemformulering samt valg af teorier til, således at opgaven ikke kommer til at presse en teori ned over det sagte i interviewet på en uhensigtsmæssig måde.

For at undgå ovenstående, give plads til borgernes egne fortællinger og komme tættere på informantens forståelse i forbindelse med interviews, er der ligeledes foretaget overvejelser om, hvorvidt andre videnskabsteoretiske metoder ville gavne i forhold til indsamling af data. I forlængelse heraf har jeg udført interviewsene ud fra en fænomenologisk tilgang med et ønske om at få et indefra-perspektiv. Her er det den enkelte informants erfaringer og opfattelser, som danner grundlag for deres fortællinger om uddannelse og arbejde (Engen, et al., 2022, s. 120).

Metode

I forbindelse med metodemæssige overvejelser er det først og fremmest væsentligt at påpege, at disse er med til at give læseren en forståelse for den arbejdsproces og de overvejelser, som danner grundlag for problemformuleringen. Der skelnes mellem tre tilgange i forbindelse med metodemæssige overvejelser: en induktiv, deduktiv eller abduktiv tilgang (Engen, et al., 2016, s. 55). I forhold til undersøgelsen af grønlandske borgeres oplevelse af beskæftigelsesindsatsen er der et ønske om at gøre brug af en abduktiv tilgang, som er en vekselvirkning mellem at arbejde teorigenret og empiristyreret i opgaven (Engen, et al., 2016).

I det følgende vil der desuden blive redegjort for anvendte metoder i forbindelse med indsamling af data og hvilken betydning, det har for kvaliteten af den data, som indsamles.

Indsamling af data

Som tidligere nævnt, er der forud for indsamling gjort overvejelser i forhold til hvor indsamling af data skal foregå. I forlængelse af aftalen med Uddannelseshuset er der etableret kontakt til Mads Faaborg Siegenfeldt, der fungerer som kontaktperson på Arctic Street Lab. Arctic Street Lab er et inklusionsprojekt med fokus på unge grønlandske borgere, der ikke trives i arbejde, uddannelse eller tilbud efter LAB. Det fungerer som et frivilligt socialt tilbud, hvor borgerne får en helhedsorienteret indsats, som skal støtte dem i at blive klar til uddannelse, arbejde eller deltagelse i tilbud. Borgerne tilknyttes i forbindelse med fritagelse, jf. Lov om Aktiv Socialpolitik (LAS) § 13, stk. 7 og 8.

Derudover er der, gennem mit samarbejde med Uddannelseshuset, etableret kontakt til udvalgte socialrådgivere i huset, med henblik på at præsentere dem for en række udsagn vedrørende det sociale- og beskæftigelsesredde arbejde med målgruppen.

Inden projektets dataindsamling påbegyndes, er det væsentligt at præsentere informanterne for projektets formål. Det er ligeledes essentielt, at informanternes data anonymiseres i overensstemmelse med principperne i Europa-Parlamentets og Rådets Forordning 2016/679 af den 27. april 2016.

I forlængelse af det overstående er det også væsentligt at bemærke, at jeg ikke er underlagt samme regler om tavshedspligt som offentligt ansatte i henhold til Forvaltningslovens (FVL) § 27 og Straffelovens (STRFL) § 152 i forbindelse med indsamling af data til udarbejdelsen af projektet.

Indsamling af data blandt rådgivere i Uddannelseshuset

Forud for udarbejdelse af interviewguide og den endelige problemformulering er der, som tidligere nævnt, indgået aftale om at etablere kontakt med udvalgte rådgivere i Uddannelseshuset. Dette er realiseret i form af en kvalitativ undersøgelse, hvor jeg via skriftlig henvendelse sendte en række udsagn vedrørende arbejdet med målgruppen, som den enkelte rådgiver skulle færdiggøre (jf. *Bilag 1*). Svarene på disse henvendelser er anonymiseret og vedlagt som bilag til opgaven. Dette er gjort med henblik på at få belyst rådgivernes oplevelse af det sociale- og beskæftigelsesrettede arbejde med målgruppen samt identificere ressourcer og problemstillinger i denne.

Disse udsagn danner desuden grundlag for udarbejdelsen af interviewguiden til de grønlandske borgere samt opgavens endelige problemformulering, hvorfor relevante passager ligeledes vil blive inddraget i opgavens analyse. I forbindelse med den kvalitative undersøgelse er der ligeledes taget udgangspunkt i fænomenologien (Engen, et al., 2022, s. 120), hvor jeg, i min henvendelse, har understreget, at den enkelte rådgiver udelukkende skal besvare udsagnene ud fra deres egen opfattelse af situationen (jf. *Bilag 1*).

Indsamling af data gennem interviews med grønlandske unge

Metoden for indsamling af data er gennem en kvalitativ undersøgelse, hvor informanterne er fundet på baggrund af en formålsbestemt udvælgelse (Ingemann, et al., 2018, s. 166), da der er et ønske om, at problemformuleringen anskues ud fra et borgerperspektiv. Den kvalitative undersøgelse er i form af individuelle interviews med formål om at indhente den viden, som kan være med til at besvare opgavens problemformulering (Ingemann, et al., 2018, s. 148).

Forud for afvikling af individuelle interviews er interviewguiden (jf. *Bilag 2*) og en fastsat tidsramme for gennemførelsen af interviewsene fremsendt til Mads via e-mail. Efterfølgende er jeg selv mødt på tilbuddet med henblik på at orientere om og gennemgå interviewguiden med de relevante deltagende informanter. Dette blev gjort med henblik på at forberede borgerne tilstrækkeligt, give dem en forståelse af formålet med de forestående interviews og skabe en tryghed og tillid hos informanterne.

Inden udførelsen af interviews er der udarbejdet en samarbejdsaftale (jf. *Bilag 3*), der klart definerer informanternes rettigheder. Denne aftale understreger desuden vigtigheden af informanternes frivillige deltagelse og deres ret til at trække deres samtykke tilbage i overensstemmelse med bestemmelserne i Europa-Parlamentets og Rådets Forordning 2016/679 af den 27. april 2016. Samarbejdsaftalen er udarbejdet med udgangspunkt i skabeloner, der er tilgængelige via Aalborg Universitet.

De individuelle interviews er udført i form af semistrukturerede interviews, med udgangspunkt i den udarbejdede interviewguide, hvor spørgsmålene løbende kan ændres afhængigt af informanternes svar (Ingemann et al., 2018, s. 55). Interviewguiden er, som tidligere nævnt, udarbejdet ud fra en fænomenologisk tilgang, hvor jeg har tilsidesat min egen forforståelse "for dermed at kunne belyses "den andens" subjektive opfattelser med åbent sind og upåvirket af [...] egen forforståelse eller egne fordomme" (Guldager, 2015, s. 81). Derudover har jeg udarbejdet spørgsmål, som lægger op til, at informanten kan åbne op for en fortælling om dennes egen livsverden og fortællinger om uddannelse og arbejde.

Analysestrategi

Valget af analysestrategien i opgaven tager udgangspunkt i det videnskabsteoretiske afsæt. Dermed udspringer opgavens analysestrategi af den hermeneutiske analyse, hvor hovedfokus er "at få indsigt i og forstå meningen hos den eller dem, der undersøges" (Ingemann et al., 2018, s. 208).

I forbindelse med behandling af den indsamlede data er der først blive gjort brug af åben kodning, hvor interviewene først skal meningskondenseres og herefter fortolkes på det sagte i henhold til hermeneutisk tilgang. Fordelen ved meningsfortolkning er at gøre centrale emner i interviewene tydelige med henblik på at undersøge, om der er nogle regelmæssigheder, som går igen. Dette gøres med henblik på at skabe en helhedsforståelse af den indsamlede empiri. Derudover medfører meningsfortolkning, at informanternes udsagn sættes ind i den kontekst, de befinder sig i (Engen et al., 2016, s. 30).

Efter meningsfortolkning af interviewet er transskriberingen gennemgået, og de temaer, som er relevante for problemformuleringen, har fået specifikke koder (Ingemann et al., 2018, s. 212), som

benyttes til at identificere relevant teori. Herefter kan man analysere dataene ud fra relevant teori og allerede eksisterende viden i henhold til problemformuleringen.

Validitet og reliabilitet

I forlængelse af ovenstående metode for indsamling af empiri og analysestrategi, vil der i det følgende blive redegjort for undersøgelsens validitet og reliabilitet.

I forhold til undersøgelsens validitet kan man argumentere for, at de spørgsmål, som informanterne stilles, afspejler det genstandsfelt, som jeg ønsker at undersøge. Forud for udarbejdelse af den endelige problemformulering havde jeg en hypotese om, at borgere med grønlandsk baggrunds manglende tilknytning til arbejdsmarkedet i Danmark kunne skyldes, at der var en anden opfattelse af – eller tilgang til – arbejde i Grønland, end der er i Danmark. Som følge heraf udarbejdede jeg spørgsmål til rådgivere i Uddannelseshuset (jf. Bilag 1) og spørgsmål til rådgivere i Uddannelseshuset (jf. Bilag 2). Som følge af gennemførte interviews har jeg efterfølgende justeret min problemformulering således, at den i højere grad lægger op til grønlandske unges fortællinger om uddannelse og arbejde. Dette er med henblik på, gennem efterfølgende fortolkning heraf, at undersøge, om denne viden kan benyttes i det sociale- og beskæftigelsesrettede arbejde i Uddannelseshuset. I forlængelse heraf vurderes det, at der er overensstemmelse mellem problemformulering, interviewguide samt analyse og resultat (Ingemann et al., 2018, s. 59). Dette er fordi, at alle spørgsmål i interviewguiden refererer til informanternes egne fortællinger med udgangspunkt i arbejde eller uddannelse. Derudover har efterfølgende fortolkning heraf haft fokus på fortællinger om uddannelse eller arbejde.

I forhold til reliabilitet vurderes det, at der er høj grad af gennemsigtighed i forbindelse med opgaven og processen, der lægger bag undersøgelsen (Ingemann et al., 2018, s. 59). Undersøgelsen er dermed transparent som følge af, at der er nøje redegjort for forståelsen af den teori, der anvendes, samt de overvejelser, som danner grundlag for inddragelsen heraf. Derudover er der i ovenstående indledning samt metodebeskrivelser redegjort for hvilke tanker, der danner grundlag for problemformulering samt de spørgsmål, der stilles informanterne.

Redegørelse for relevant teori

I det følgende vil der blive redegjort for relevant teori på baggrund af de gennemførte interviews. Efter transskribering af forudgående interviews har jeg inddelt konkrete passager i fem temaer, som går igen i alle syv interviews. Disse temaer er: *Tanker i forhold til uddannelse*, *Tanker i forhold til arbejde*, *Den danske drøm*, *Tilknytning til forældre* og *Forældres ressourcer*. I forlængelse heraf har jeg i henhold til ønsket om at gøre brug af abduktiv metode identificeret relevante teorier, som vil blive benyttet til at meningsfortolke den indsamlede empiri ud fra ovenstående tematikker. Tematikkerne er identificeret på baggrund af deres relevans til opgavens problemformulering, hvorfor der er foretaget et bevidst fravalg af temaer som stigmatisering, misbrug og kulturelle forhold. Derudover har jeg gennem tidligere opgaver erfaret, at allerede esisterende viden på området primært har fokus på et eller flere ovenstående tematikker, som er fravalgt i forbindelse med bacheloropgaven. I forlængelse heraf er der opstået en undren om, hvorvidt disse kan komme til at overtage fokus fra andre elementer – herunder uddannelse og arbejde. Derfor er der et ønske om, at fokuset i bacheloropgaven således er uddannelse og arbejde, hvilket ligeledes fremgår af de gennemførte interviews. Som følge heraf er der desuden foretaget et fravalg af teori, som kan være relevant i forhold til de fravalgte tematikker.

På baggrund af ovenstående vil der i det følgende afsnit blive redegjort for valg af helhedssyn, psykosociale faser samt anerkendelsesteori, relationsopbygning og inddragelse af det socialkonstruktivistiske perspektiv.

Helhedssyn

I det følgende, vil der først blive redegjort for relevante elementer i Marianne Skyttes *Kulturagram* (Skytte, 2016, s. 103). Dette vil blive benyttet som en helhedsmodel og et værktøj, som kan hjælpe med at skabe overblik over, hvilke elementer socialrådgiveren bør være opmærksom på i det sociale- og beskæftigelsesrettede arbejde med målgruppen. Modellen findes relevant at inddrage i arbejdet med grønlandske borgere, fordi de borgere, som har medvirket i de gennemførte interviews, enten selv er flyttet til Danmark efter at have haft et liv i Grønland eller har forældre, som er flyttet til Danmark. I forlængelse heraf kan modellen medvirke til at situationsforklare målgruppens sociale problemer fremfor at egenskabsforklare disse.

Ud over Skyttes helhedsmodel vil der efterfølgende blive redegjort for elementer fra Judy Kokkinns helhedsmodel (Kokkinn, 2011), som følge af at Skyttes Kulturagram ikke indeholder elementer såsom bolig og økonomi. Derudover er der i henhold til hermeneutikken fokus på at forstå målgruppens adfærd og syn på uddannelse og arbejde. Herefter kan man fortolke deres subjektive mening i den kontekst, som de befinder sig i. Der er derfor identificeret et behov for at inddrage elementer fra samfunds niveau i analysen, hvorfor der i det følgende vil blive redegjort for enkelte elementer fra Kokkinns helhedssyn. Helt konkret findes det relevant at inddrage *Arbejdsmarked* (Kokkinn, 2011), som indgår på samfunds niveau.

Kulturagrammet

I forbindelse med Skyttes egen præsentation af kulturagrammet argumenterer hun først og fremmest for, at det er tiltænkt "som en opsummerende model for, hvilke elementer socialarbejderen kan medtænke i sit helhedssyn ved en analyse af en konkret familiekultur" (Skytte, 2016, s. 103). I forlængelse heraf bør det påpeges, at modellen, som tidligere nævnt, vil blive benyttet i opgaven som en hjælp til at skabe overblik i arbejdet med målgruppen. Derfor bør det også påpeges, at fokus i forbindelse med inddragelse af modellen ikke vil være kulturelle forhold, hvorfor elementer med udgangspunkt heri ikke vil blive inddraget i redegørelsen eller senere analyse. Følgende er dermed udelukkende en redegørelse af de elementer, som findes relevante at inddrage i henhold til opgavens formål og problemformulering.

Det første element, der findes relevant at inddrage er *Længde af ophold i Danmark og alder ved migration*. Dette er for at undersøge, hvor længe den enkelte borger har opholdt sig i Danmark og har været eksponeret for det danske samfund – herunder hvor længe borgeren har været i en minoritetetnisk situation (Skytte, 2016, s. 104). Derudover vil der være fokus på, om borgeren kom til Danmark alene eller sammen med andre familiemedlemmer, samt betydningen heraf. Skytte argumenterer desuden for, at det er væsentligt at være opmærksom på borgerens alder ved flytning til Danmark, da dette kan have en betydning for at forstå borgerens aktuelle situation (Skytte, 2016, s. 104).

Ud over længde/omfanget af ophold i Danmark findes det relevant at inddrage *Årsag/grundlag til ophold* (Skytte, 2016, s. 105). Her undersøger man, om der er tale om en push- eller pull faktor i

forbindelse med beslutningen om at flytte til Danmark. Dette kan ligeledes have en betydning for, hvad borgeren har af ønsker og drømme i forhold til fremtiden og kan også have en betydning for, hvordan unge grønlændere italesætter uddannelse eller arbejde. I forbindelse med inddragelsen af dette element bør det påpeges, at der ikke vil blive redegjort for eller analyseret på målgruppens opholdsgrundlag i Danmark, da grønlandske borgere er danske statsborgere.

I forlængelse af årsager til flytning til Danmark findes det ligeledes relevant at inddrage elementet *Bruddet med hjemlandet*. Dette fordi det kan have en betydning for borgerens liv i Danmark (Skytte, 2016, s. 105). Skytte henviser her til Eva Nyberg, som har identificeret tre forskellige typer af brud med hjemlande. Her skelnes mellem *det definitive*, *det hvilende* og *det udeblevne brud* (Skytte, 2016, s. 105). I forbindelse med det definitive brud er der tale om et migrationsbehov, som udspringer af et personligt ønske, der kan handle om at løse en kompliceret livssituation. Det indebærer desuden en oplevelse af, at man ikke længere er en del af hjemlandet, og at man ”graver sine rødder op og forsøger at plante dem et nyt sted” (Skytte, 2016, s. 105). Ved det hvilende brud gør sig gældende, at man bibeholder oplevelsen af nærhed til hjemlandet, mens man forsøger at plante nye rødder i Danmark. Opbruddet består af en følelsesmæssig balancegang, hvor kendetegnet kan være en form for ambivalens (Skytte, 2016, s. 105). Endelig kendetegnes det udeblevne brud som et brud hvor oprindelsesmiljøet genskabes i det sociale liv i Danmark – dette ses f.eks. ved at bevare udveksling af information med hjemlandet samt at besøge familie m.fl. i hjemlandet (Skytte, 2016, s. 106).

Endvidere findes det relevant at inddrage *Familierelationer* og *Sociale netværk*, da disse kan have en betydning for borgerens opfattelse af omverdenen og den kontekst, de befinder sig i – herunder den enkelte borgers tilhørsforhold til Danmark. Derudover kan borgerens familierelationer og sociale netværk have en betydning for, hvilke ressourcer borgeren har omkring sig, der kan være relevante i det sociale arbejde med målgruppen (Skytte, 2016, s. 108-109).

Slutteligt findes det relevant at inddrage *Værdier omkring uddannelse og arbejde* samt *Livsplaner*. Dette er fordi, at det har en betydning for, hvordan målgruppen italesætter uddannelse og arbejde. Derudover argumenterer Skytte for, at det er vigtigt at være opmærksom på livsplaner, for at arbejde ud fra borgerens konkrete ønsker herom (Skytte, 2016, s. 112), og dermed øge forudsætningen for, at samarbejdet lykkes.

Inddragelse af element fra Judy Kokkinns helhedsmodel

I forlængelse af ovenstående redegørelse af Kulturagrammet findes det relevant at inddrage et element fra Judy Kokkinns helhedsmodel med henblik på at sætte informanternes udtalelser ind i den kontekst de befinder sig i. I forlængelse heraf findes det relevant at inddrage *Arbejdsmarked* (Kokkinn, 2011). Det kan medvirke til at sætte informanternes udsagn ind i den samfundsmæssige helhed og se sociale problemer i denne kontekst (Kokkinn, 2011). Derudover arbejdes der ud fra, at borgerens tilknytning til arbejdsmarkedet kan have en betydning for den enkelte borgers ressourcer – herunder økonomisk kapital. Endvidere kan tilknytningen til arbejdsmarkedet have en betydning for borgerens identitetsopbygning samt tilhørsforhold i et konkret fællesskab.

Eriksons psykosociale faser

I det følgende vil der blive redegjort for relevante nedslag i barnets udvikling frem til starten af voksenlivet. Dette er fordi, at alle informanterne oplyser at have ingen eller ringe tilknytning til mindst én af deres forældre. Som følge heraf er der opstået en undren om, hvorvidt det kan have en betydning for udviklingen frem til voksenlivet. Derudover er der opstået en yderligere undren om, hvorvidt det kan have indflydelse på målgruppens tanker i forhold til uddannelse eller arbejde samt tilknytning til andre fællesskaber. I forbindelse med nedenstående bør det påpeges, at når der refereres til omsorg i opgaven – eller mangel på samme – henvises der til Øyvind Kvellos definition heraf (Kvello, 2013, s. 151). Afgrænsningen, i forhold til at der redegøres for forløbet, der strækker sig fra barnsben og frem til starten af voksenlivet, er grundet informanternes alder på tidspunktet for interviews.

Erik H. Erikson har, med udgangspunkt i Freuds psykodynamiske teori, videreudviklet og udarbejdet en teori med psykosociale faser, som strækker sig over hele livet (Hutchinson & Oltedal, 2017, s. 61). Eriksons psykosociale faser er en del af det psykodynamiske perspektiv, hvor perspektivets primære fokus er de indre processer. Her opfattes individet som noget unikt og som er en del af det samfund, vi lever i. I forbindelse med det psykodynamiske perspektiv og Eriksons psykosociale faser kan årsagen til sociale problemer være konstrueret i de kriser, vi gennemlever – omvendt kan disse kriser ligeledes medføre vækst og udvikling (Hutchinson & Oltedal, 2017, s. 61).

Denne findes relevant at inddrage med henblik på at belyse udviklingen frem til voksenlivet, for som Erikson argumenterer for "[sker] udviklingen i de forskellige faser [...] gennem kriser, som bestemmer dannelsen af normale eller afvigende personlighedstræk" (Hutchinson & Oltedal, 2017, s. 61).

Den første fase, som Erikson refererer til, er barnets første leveår. Denne findes relevant at inddrage, da barnet her begynder at danne tillid til omverden, og en vigtig rolle i denne fase er omsorgspersonen. Erikson påpeger her, at et vigtigt element for, at denne fase fører til udvikling hos barnet, er, at omsorgspersonen bliver til "en indre sikkerhed i barnet" (Hutchinson & Oltedal, 2017, s. 62).

Eriksson fremhæver desuden forældrenes krav og omsorg som et vigtigt led i, at barndommens faser fører til udvikling, og at barnet udvikler tillid til omverden, autonomi, initiativ og foretagsomhed. Han påpeger, at dette udvikles i løbet af de første fire faser i livet, som forløber sig frem til puberteten (Hutchinson & Oltedal, 2017, s. 62).

I teenageårene gennemgår barnet en udvikling, hvor barndommen afsluttes, og ungdommen begynder. Eriksson påpeger her, at "alle de tidligere gennemlevede udviklingskriser [...] sættes på en prøve (Hutchinson & Oltedal, 2017, s. 64), hvilket desuden understreger vigtigheden i, at de tidligere faser har fremmet korrekt udvikling hos barnet. Erikson definerer desuden "oplevelsen af jegidentitet som den oparbejdede tillid til, at den indre sammenhæng, grundlagt i de tidligere faser, svarer til den sammenhæng, man fremstår som i andres øjne" (Hutchinson & Oltedal, 2017, s. 64).

Den efterfølgende fase er det tidlige voksenliv, hvor individets evne til at indgå i langvarige relationer udvikles. Dette indebærer bl.a. venskaber, parforhold samt etablering på arbejdsmarkedet (Hutchinson & Oltedal, 2017, s. 62). Derudover udvikles den moralske styrke ligeledes i denne fase. Det er ligeledes i denne fase, at der er risiko for, at man kan føle sig isoleret som følge af, at man ikke har opnået evnen til at indgå i langvarige relationer (Hutchinson & Oltedal, 2017, s. 64).

Inddragelse af det socialkonstruktivistiske perspektiv

I det følgende vil der blive redegjort for det socialkonstruktivistiske perspektiv med henblik på at anskue problemformuleringen og analysere den indsamlede data fra et bredere synspunkt. Dette er fordi, at teoretiske perspektiver er med til at klargøre forståelsen af målgruppen, som dominerer i analysen, samt teoriernes anvendelse i det sociale arbejdes praksis (Hutchinson & Oltedal, 2017, s.

25). I forlængelse heraf bør det påpeges, at der i analysen vil blive inddraget elementer fra både ovenstående psykodynamiske perspektiv og det socialkonstruktivistiske perspektiv, som vil supplere hinanden.

I forlængelse af ovenstående redegørelse for det psykodynamiske perspektiv findes det relevant at inddrage det socialkonstruktivismen i analysen. Dette skyldes, at socialkonstruktivismen inddrager borgerens narrative fortælling og argumenterer for, at man bør have fokus på at støtte borgeren i, at den narrative kan konstrueres anderledes fremadrettet. Dermed vil perspektivet blive benyttet i forlængelse af det psykodynamiske perspektiv, hvor der tages udgangspunkt i de psykosociale faser som noget, der danner grundlag for borgerens narrativ.

I det socialkonstruktivistiske perspektiv er der en bred forståelse af, at borgerens narrativ kan medføre, at sociale problemer bliver skabt (Bundesen, 2013, s. 236-238), hvorfor man i det sociale arbejde skal være opmærksom på borgerens fortælling.

I socialkonstruktivismen tages udgangspunkt i en forståelse af, at borgerens habitus er defineret af mange forskellige ting – herunder familiemæssige forhold, lokalområder, institutioner m.v. Ingen af dem er isolerede enheder. Det er en del af de samfundsmæssige strukturer, som er med til at forme den enkeltes habitus. I forlængelse heraf kan habitus være formet på baggrund af borgerens kapital. Her skelner Bourdieu mellem tre grundlæggende kapitalformer: *Økonomisk kapital*, *Kulturel kapital* og *Social kapital* (Larsen, 2013, s. 100).

Første kapitalform, *Økonomisk kapital*, omhandler "penge og andre materielle goder" (Larsen, 2013, s. 100). *Kulturel kapital* dækker til dels over uddannelsesbaggrund men kan ligeledes betegne kulturel læring og viden, som kan være nyttigt i en given sammenhæng (Larsen, 2013, s. 100). Slutteligt omhandler *Social kapital* den enkeltes status og tilknytning til netværk – herunder sociale relationer (Larsen, 2013, s. 102). I forlængelse heraf påpeges desuden, at borgerens kapital og habitus har en betydning for, hvordan man opfattes i det sociale rum, og at større kapital kan medføre, at borgerens narrativ og selvopfattelse ændres (Larsen, 2013, s. 102).

Anerkendelsesteori og Hougaards model for relationer

I det følgende vil der blive redegjort for anerkendelsesteori med inddragelse af Hougaards model for relationer. Relationsarbejde, med afsæt i anerkendelse, anses som en vigtig faktor i forhold til at

igangsætte en proces, hvor borgeren udvikler selvtillid og tro på sig selv. Dette findes relevant i forhold til problemformuleringen, da dette kan skabe lyst og tro på, at borgeren kan opnå mål og drømme i forhold til uddannelse og/eller arbejde. Sidstnævnte vil blive uddybet i analysen.

Ifølge den tyske filosof, Axel Honneth, bliver menneskets identitet først virkelig gennem anerkendelse. I forlængelse heraf påpeger Honneth, at det er de fællesskaber, som mennesket indgår i, der er med til at sætte grænsen for, hvad der kan anerkendes og dermed, hvad der bliver til virkelighed.

Honneth skelner mellem anerkendelse i tre forskellige sfærer, hvilke han anser som værende nødvendige forudsætninger for en vellykket identitetsdannelse. Dette vil blive uddybet i det følgende afsnit (Kongsgaard, 2019, s. 143).

Anerkendelse i den private sfære kan medvirke til at styrke selvtilliden og handler om, at den enkelte borger føler sig elsket og har en oplevelse af følelsesmæssig kontakt i intime sociale relationer, der indebærer kærlighed eller venskab. I forlængelse heraf argumenterer Honneth for, at det primære fundament for anerkendelse i denne sfære er kærlighed (Kongsgaard, 2019, s. 143). Anerkendelse i denne sfære skaber desuden en følelse af en tryk base. I forbindelse med anerkendelse i den private sfære er det væsentligt at påpege, at socialrådgiveren ikke befinder sig i borgerens private sfære, og at anerkendelse i denne sfære typisk vil være fra tætte omsorgspersoner m.v. i borgerens liv.

Anerkendelse i den retslige sfære omhandler at borgeren oplever at have samme rettigheder som alle andre og oplever at blive behandlet ens. I forlængelse heraf påpeger Honneth, at samfundet skal og bør anerkende det enkelte individs ret og værd. I denne sfære er respekten for borgerens rettigheder i praksis en væsentlig faktor, og anerkendelse i denne sfære medfører øget selvrespekt hos borgeren (Kongsgaard, 2019, s. 143).

Anerkendelse i den solidariske sfære omhandler værdsættelse af individuelle præstationer og evner. I denne sfære bliver den enkelte anerkendt som en person, der besidder evner af grundlæggende værdi for et konkret fællesskab. I forlængelse heraf argumenterer Honneth for, at han anvender betegnelsen 'solidaritet' om denne form for anerkendelse, idet der er tale om en værdibundet omsorg for fælles mål. Anerkendelse i denne sfære medfører selv værdsættelse (Kongsgaard, 2019, s. 143).

I forlængelse af Honneths anerkendelsesteori findes det relevant at inddrage Hougards model for relationer. Dette er fordi, at jeg gennem mine interviews fik belyst relationens betydning for at arbejde helhedsorienteret og dybdegående med målgruppens sociale problemer. Derudover findes det relevant at inddrage modellen for at belyse, hvordan relationsarbejde er en forudsætning for at opnå øget anerkendelse af den enkelte borger og derved øge forudsætningerne for en vellykket identitetsdannelse. Dette vil ligeledes blive uddybet yderligere i analysen.

Hougards model for relationer illustrerer hvilke ting, der skal være til stede for at underbygge 'den gode relation' (Kongsgaard, 2019, s. 44). Modellen indeholder elementer, som socialrådgiveren og borgeren bør være i besiddelse af. Derudover indeholder modellen ligeledes elementer, som bør være til stede i kontaktfeltet mellem socialrådgiver og borger. I forlængelse heraf argumenterer Hougard for, at rammen for samarbejdet og den enkelte borgers situation danner fundament til at vurdere, hvor stor en del af de elementer, som illustreres i modellen, skal inddrages i relationsarbejdet og opbygningen heraf.

Nogle af de elementer, som det findes relevant, at socialrådgiveren er i besiddelse af i det sociale arbejde med målgruppen, er empati, autenticitet og ubetingethed (Kongsgaard, 2019, s. 44). Dette er for at øge forudsætningerne for, at relationsarbejdet med målgruppen lykkes. I forhold til hvilke elementer borgeren bør være i besiddelse af for at øge forudsætningerne for, at relationen lykkes, er der på baggrund af gennemførte interviews vurderet *hvilke* elementer er relevante i arbejdet med målgruppen. I forlængelse heraf anses elementer såsom tillid, motivation og modtagelighed (Kongsgaard, 2019, s. 44) som værende relevante elementer hos borgeren.

Slutteligt bør det desuden påpeges, at enighed om samarbejdet samt målsætning og opgaver mellem borger og socialrådgiveren antages som væsentlige i kontaktfladen mellem socialrådgiver og borger i det relationsopbyggende arbejde (Kongsgaard, 2019, s. 44).

Analyse

I det følgende vil ovenstående teori blive benyttet til at analysere den indsamlede data – både borgerinterviews og udagn fra rådgivere i Uddannelseshuset. Analysen vil gennemgående være empiristytet, hvilket illustreres ved, at overskrifterne til de enkelte afsnit er væsentlige pointer fra

den indsamlede empiri. Disse er, som tidligere nævnt, ligeledes benyttet til at identificere relevant teori.

Analysen tager udgangspunkt i et helhedssyn, som har udgangspunkt i Kluturagrammet og med inddragelse af Kokkinn. Derudover vil der være en analyse af informanternes opvækstvilkår med henblik på at undersøge betydningen heraf i forhold til målgruppens fortællinger om uddannelse og arbejde. Slutteligt vil der være en analyse af, hvordan hovedpointerne fra ovenstående kan inddrages i det sociale- og beskæftigelsesrettede arbejde. Dette er med inddragelse af rådgivere i Uddannelseshusets tanker og udagn herom.

Gennemgående pointer og argumenter i nedenstående analyse vil desuden blive inddraget i projektets konklusion og danner ligeledes grundlag for efterfølgende handlingsforslag

“I den beskæftigelsesrettede indsats med grønlandske borgere er det svært at få et overblik over, hvad den egentlige udfordring for den enkelte borger kan være”

I det følgende vil der blive analyseret på nogle af de udsagn, som har relevans i forhold til at skabe overblik over målgruppens aktuelle situation (Skytte, 2016, s. 103). Både i forhold til flytningen til Danmark samt nogle af de elementer, der kan medføre udfordringer ved at gå på arbejde eller i uddannelse. Dette gøres med udgangspunkt i kategorier fra Marianne Skyttes *Kulturagram* for at danne et overblik over, hvilke nuancer kan danne grundlag for målgruppens aktuelle situation – herunder deres tilgang til arbejde eller uddannelse. Endvidere udspringer behovet for at inddrage et helhedssyn i analysen af rådgivernes udsagn, hvor det fremgår, at det kan være “svært at få et overblik over, hvad den egentlige udfordring for den enkelte borger kan være” (Bilag 2, rådgiver 1, s. 2).

I forhold til *længde af ophold i Danmark og alder ved migration*, fremgår det af den indsamlede data (Jf. Bilag 2), at alder ved migration blandt informanterne svinger fra alt mellem 1 år til 20 år – herunder er én af informanterne født i Danmark. Dermed kan der ikke nødvendigvis sættes lighedstegn mellem længden af ophold i Danmark og informanternes tilgang til uddannelse eller arbejde. Ydermere har to af informanterne haft ophold i Danmark ad flere omgange, således at de er flyttet frem og tilbage mellem Danmark og Grønland med få års mellemrum. Et eksempel herpå er, at Borger 3 nævner at have flyttet mellem Danmark og Grønland tre gange:

B: I... Det kan jeg ikke huske. Men jeg er flyttet måske 3 gange.

I: Okay. Hvornår kom du sidst fra Grønland til Danmark?

B: Øøøh, 4 år siden

(Bilag 2, Borger 3, s. 56).

I forlængelse heraf fremgår det, at han senest er flyttet til Danmark for fire år siden – dette i en alder af 15 år.

Det fremgår desuden af den indsamlede data, at de borgere, som er migreret til Danmark, er flyttet sammen med mindst én forælder – med undtagelse af Borger 5, der flyttede til Danmark efter et feriebesøg hos sine mostre.

I forlængelse af ovenstående fremgår det, at der er forskel på, hvor længe informanterne har været eksponeret for det danske samfund (Skytte, 2016, s. 104). Men man kan argumentere for, at de borgere, der har været her i længst tid – herunder Borger 1, som er født her, og Borger 4, kan have øget forudsætning for en grundlæggende forståelse for den danske levevis og hvordan samfundet er bygget op. Derudover kan man argumentere for, at både Borger 1 og Borger 4 *kan* føle sig mere danske end grønlandske, fordi de er opvokset og har levet det meste af deres liv i Danmark. Sidstnævnte findes relevant at inddrage, da Skytte her påpeger, at det kan have en betydning for at forstå borgerens aktuelle situation (Skytte, 2016, s. 104). I forlængelse heraf bør det ligeledes påpeges, at borgerens opvækst i – og tilhørsforhold til – Danmark kan have en betydning for det narrativ, som den enkelte borger har med sig (Bundesen, 2013, s. 236-238). Derfor bør socialrådgiveren være opmærksom herpå i det sociale- og beskæftigelsesrettede arbejde med målgruppen. I forhold til de to borgere, der er flyttet mellem Danmark og Grønland ad flere omgange, kan der være en forestilling om, at deres tilhørsforhold til Danmark svækkes. Dette er bl.a. fordi, at de begge har flyttet mellem Danmark og Grønland mens de har været børn, og derved har de ikke fået opfyldt den stabilitet, som kræves i barndommens faser (Hutchinson & Oltedal, 2017, s. 61-64).

Hos de borgere, som er flyttet fra Grønland til Danmark, fremgår det, at *årsag/grundlag til ophold og bruddet med hjemlandet* ofte skyldes drømmen om noget bedre i Danmark (Skytte, 2016, s. 105) . I forlængelse heraf oplyser flere af informanterne, at flytningen skyldes at forældrene ville til Danmark grundet arbejde:

I: Hvorfor gjorde du det [hvorfor flyttede du til Danmark]?

B: Min far fik et arbejde her i Danmark. Ja faktisk her i Aalborg

(Bilag 2, borger 2, s. 35).

Og hvis det ikke var for arbejdsmulighederne, var det for at tage en uddannelse:

I: Ja, okay. Hvorfor flyttede i til Danmark?

B: Min mor skal starte på SOSU. Eller skulle starte på SOSU. Men hun er ikke startet. Men de tog til Grønland igen efter et år

(Bilag 2, borger 6, s. 105).

Dermed kan der være tale om en pull-faktor som årsag til flytningen til Danmark (Larsen, 2016, s. 21). Dette kan desuden have en betydning for, hvordan borgerne taler om uddannelse og arbejde i Danmark, da denne fortælling kan udspringe af forældrenes tankegang om, at uddannelses- og beskæftigelsesmulighederne i Danmark er bedre end i Grønland. I forlængelse heraf kan man desuden argumentere for, at typen af informanternes brud med Grønland både kan identificeres som det *hvilende brud* og det *udeblevne brud* (Skytte, 2016, s. 105-106). Dette skyldes, at alle informanterne fortsat bibeholder en oplevelse af nærhed til hjemlandet og ligedes har genskabt oprindelsesmiljøet i deres sociale liv i Danmark (Skytte, 2016, s. 105-106). Dette ses bl.a. i den indsamlede data ved følgende udsagn:

Når jeg henviser borgere til tilbud ved Arctic Street Lab er formålet at [...] den unge opnår en følelse af, at de ikke står alene. At der kan henvende sig et sted med andre grønlandske unge og på den måde opnå et fællesskab og bevare nogle af de Grønlandske værdier, som de har med sig

(Bilag 1, rådgiver 4, s. 9).

I borgerudsagene fortæller en borger ligeledes følgende om Arctic Street Lab:

I: Hvad synes du fungerer godt?

B: At vi alle bare forstår hinanden, fordi vi alle grønlændere sikkert oplever det samme"

(Bilag 2, borger 2, s. 51).

Dette kan ligeledes udspringe af borgerens habitus, da man ofte har lettest ved at anerkende habitusformer, som er tæt på ens egen (Larsen, 2013, s. 102-103).

I forhold til informanternes *Familierelationer* og *Sociale netværk*, kan man argumentere for, at informanternes familierelationer ikke er særlig stærke. Dette er fordi, at alle informanterne, som tidligere nævnt, har ingen eller ringe kontakt til mindst én forælder:

I: Ja okay, Har du kontakt til din far?

B: Nej nej, der har ikke været kontakt med ham i cirka et år.

I: Må jeg spørge hvorfor?

B: Jo. Altså det var først da jeg blev 23-24, at jeg lærte ham at kende, så...

(Bilag 2, borger 1, s. 20).

I de indsamlede udsagn fra rådgivere fremgår desuden følgende:

Jeg oplever, at samarbejdet med grønlandske borgere fungerer rigtig godt, når de har et netværk bag sig i Aalborg Kommune. Jeg oplever oftest, at den unges forudsætninger for blandt andet at deltage i samtaler, tilbud og generelt udslusning til enten job eller uddannelse fungerer bedst, hvis de har et netværk som støtter dem

(Bilag 1, rådgiver 4, s. 7).

I forlængelse af ovenstående kan man dermed forestille sig, at borgernes familienetværk ikke er særlig stærkt, og at dette kan have en betydning for borgerens ressourcer og chancer for udslusning til job eller uddannelse. Dette skyldes, at borgerens familierelationer dels kan have en betydning for deres opfattelse af omverden og den kontext, de befinder sig i (Skytte, 2016, s. 108-109). Ydermere kan familien være en stærk ressource at inddrage i det sociale arbejde med målgruppen, således at de kan få en helhedsorienteret indsats. Derudover kan man argumentere for, at ringe tilknytning til ens forældre kan have en betydning for borgerens kapital, ligesom det også kan have en betydning for borgerens narrativ (Larsen, 2013, s. 101). Dette er fordi, at borgerens sociale kapital mindskes ved manglende kontakt til en forælder, og fordi en del af borgerens narrativ fremadrettet vil være, at der ikke er kontakt med mindst én forælder. I forlængelse heraf kan dette ligeledes påvirke, hvordan borgeren ser sig selv i sammenspillet med andre, og hvordan man opfattes i det sociale rum.

I forhold til borgernes *Værdier omkring Uddannelse og Arbejde* samt *Livsplaner* (Skytte, 2016, s. 112), fremgår det, at fire af informanterne har gjort sig tanker om at tage en uddannelse. Heraf er én i gang med at tage uddannelsen, mens de resterende oplyser at være uafklaret, og heraf ønsker den ene afklaring til førtidspension, jf. Lov om Social Pension § 16, stk. 2. Dermed har informanterne, i de fleste tilfælde, konkrete ønsker og tanker i forhold til deres livsplaner, og at disse udspringer af et ønske om at tage en uddannelse.

I forbindelse med målgruppens tilgang til livsplaner og værdier omkring arbejde, oplyser alle rådgivere desuden, at det er deres opfattelse, at målgruppen gerne vil have et arbejde eller en tage uddannelse, men at der ofte er noget, som går galt og forhindrer dem i dette:

Min opfattelse af grønlandske borgeres tilgang til arbejdsmarkedet er blandet. Størstedelen af de unge grønlandske borgere jeg møder udtrykker, at de har et mål om at finde et arbejde eller påbegynde en uddannelse [...] Dog, oplever jeg, at vejen fra tankegangen og målet om at starte job eller uddannelsen for nogen er svær

(Bilag 1, rådgiver 4, s. 7).

I forlængelse heraf oplyser informanterne ligeledes, at der er en række ting, som kan forhindre dem i at tage en uddannelse:

B: Jeg startede Food College. Men det gik ikke lige som planlagt, så der går jeg ikke længere"

(Bilag 2, borger 6, s. 106)

Derudover nævner fem af borgerne stabilitet, struktur og en ordentlig døgnrytme som væsentlige faktorer for at kunne påbegynde uddannelse eller arbejde. I forlængelse heraf nævner én desuden døgnrytmen som grundlag for sin ansøgning om førtidspension:

I: Nu siger du førtidspension. Hvordan kan det være at du tænker, at du gerne vil have førtidspension?

B: Uuuh, jeg kan ikke styre min døgnrytme.

I: Okay. Din døgnrytme.. Hvordan ser din døgnrytme ud?

B: Fucked up.. Men jeg prøver at fikse det hver dag

(Bilag 2, borger 3, s. 65).

Man kan desuden argumentere for, at pågældende borger kan have manglende forståelse for, hvilke bestemmelser, der danner grundlag for afklaring til førtidspension. Loven angiver, at førtidspension kan gives til "personer i alderen fra 18 til 39 år [...] hvis det er dokumenteret eller det på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan forbedres ved deltagelse i relevante jobafklaringsforløb, ressourceforløb eller aktiverings-, revaliderings-, behandlingsmæssige eller andre foranstaltninger", jf. Lov om Social Pension § 16, stk. 2.

I forlængelse heraf er der en tanke om, at der hverken er tale om *særlige forhold* eller at det er *helt åbenbart*, at situationen ikke kan forbedres, da der 'blot' er tale om problemer med døgnrytmen, snarere end en varig nedsættelse i arbejdsevnen, jf. Lov om Social Pension § 16, stk. 3, nr. 1.

”Nogle borgere har motivationen til at komme ud på arbejdsmarkedet, men andre har ikke haft kendskab til arbejdsmarkedet”

I det følgende vil der blive analyseret på målgruppens tilgang til *Arbejdsmarked* (Kokkinn, 2011), hvilket vil blive sat ind i den samfundsmæssige helhed og kontekst, som de befinder sig i. Årsagen til inddragelsen heraf udspringer bl.a. af rådgiveres udsagn herom, hvor det påpeges, at ”de grønlandske borgere har et stort ønske om at have en tilknytning til arbejdsmarkedet” (Bilag 1, rådgiver 2, s. 4). I forlængelse heraf påpeges det dog, at det er svært at ”fastholde en kontinuerlig kontakt og dermed et stabilt samarbejde omkring jobsøgning og i forhold til at de bliver klar til tilbud, praktik eller arbejde” (Bilag 1, rådgiver 5, s. 10).

I forlængelse heraf er der opstået en undren om, hvorvidt målgruppen har manglende forståelse for arbejdsmarkedet i Danmark og den generelle samfundsmæssige helhed, som de befinder sig i. Aktuelt er der gode muligheder for at få job i Nordjylland – herunder særligt Aalborg Kommune. Det fremgår af hjemmesiden for Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR), at ”[s]elvom antallet af nye job falder, er der stadig stor efterspørgsel i virksomhederne og mangel på en række faggrupper. [...] Vi har mange gode erfaringer, med at opkvalificere de ledige, så de passer til virksomhedernes ønsker og kommer i job” (STAR, 2023a).

Af den indsamlede data fremgår det desuden, at de borgere, der tidligere har haft en tilknytning til arbejde eller uddannelse, har afbrudt disse, fordi der er sket ting i deres private liv, som har medført, at de ikke har kunne fortsætte:

I: Okay. Hvis du tænker tilbage på de jobs du har haft de sidste 10 år, når du sådan siger, at det har været meget sådan i perioder - har der været noget bestemt, der har gjort, at det har stoppet hver gang?

B: Nej, det har bare været personligt. Altså sådan at jeg har taget nok mig selv og så også blandet mig ind i noget, som jeg ikke skulle. Ja, så har det bare ført til enten depression eller bare fuldstændig melt-down

(Bilag 2, borger 1, s. 21-22).

Endvidere oplyser informanterne, at deres forståelse af arbejdsmarkedet og deres ønsker i forhold til at varetage et arbejdsmarked læner sig meget op ad den danske arbejdsmodel:

I: Er det vigtigt for dig, at dit arbejde er meget struktureret? Altså at det er sådan møder fra 8 og går hjem kl. 16 som en helt almindelig arbejdsplads, eller er det vigtigt for dig at der er fleksibilitet,

så du kan møde lidt senere og du kan måske gå lidt før eller du kan arbejde hjemme nogle dage.

Hvad tænker du der er vigtigt for dig?

B: [Det er] vigtigt for mig sådan at have nogle faste tidspunkter, hvor jeg møder op på arbejde - så på samme tidspunkt i hverdage, fordi så lærer jeg rutinen bedre at kende. Jeg kan godt lide rutine, struktur og faste tidspunkter.

(Bilag 2, borger 5, s. 101-102).

I forlængelse af ovenstående kan man derfor argumentere for, at informanternes manglende tilknytning til arbejdsmarkedet ikke udspringer af manglende forståelse for det danske arbejdsmarked og opbygningen heraf eller manglende lyst til at indgå på det danske arbejdsmarked. Det handler derimod om, at borgerne har andre sociale problemer udover ledighed, som forhindrer dem i at varetage ordinær beskæftigelse. Det har derfor heller ikke nogen betydning, at arbejdsmarkedet i Nordjylland ligger på et fornuftigt niveau.

I den indsamlede data nævner flere af informanterne desuden deres døgnrytme og/eller manglende stabilitet i hverdagen som årsag til, at de ikke kan varetage et arbejde eller starte uddannelse:

I: Hvis du skulle tænke på hvad du sådan gerne ville i din fremtid - altså hvad skal der ske fremadrettet?

B: Lige nu... Der er mit mål at have lidt mere at stabilitet i hverdagen

(Bilag 2, borger 6, s. 108).

Dette findes interessant at inddrage, da det indikerer, at der er en bestemt opfattelse af, at det er den begrænsning, der gør, at man ikke kan varetage et arbejde. Tankegangen om, at der er krav til ens døgnrytme i forhold til at kunne varetage et arbejde, kan desuden læne sig op ad Goffmans tanker om selvstigmatisering (Goffman, 2020). Dette er fordi, at informanterne kan komme til at påtage sig de fortællinger og tanker, der er i samfundet om, hvordan det er at gå på arbejde og dermed vurdere, at de ikke kan leve op til de krav. Derved kan man komme til at acceptere "samfundets og omgivelsernes negative og stigmatiserende holdninger som sande, hvilket kan få en til at tænke negativt om sig selv" (Sundhedsstyrelsen, 2023).

I forlængelse af ovenstående er det væsentligt at påpege, at socialrådgiveren bør være opmærksom på, at døgnrytmen hos nogen, kan opleves som den begrænsning, der gør, at pågældende ikke kan se sig selv varetage et arbejde. Dette ses desuden i de individuelle interviews,

hvor alle informanterne nævner, at ønsker til en fremtidig arbejdsplads er en struktureret hverdag:

I: Hvis nu vi helt lader som om du selv må bestemme på din arbejdsplads... Vil det så være en arbejdsplads, hvor man møder hver dag fra 8 til 16? Eller ville det være sådan mere fleksibelt arbejde, hvor du kan møde lidt senere og kan arbejde hjemme nogen dage?

B: Altså, det vil være bedre med 8-16

(jf. Bilag 2, borger 4, s. 89)

Adspurgte i forhold til årsag til ovenstående ønsker forklarer Borger 4 følgende:

B: Fordi så får man noget ud af dagen. Kommer hjem og slapper af – og så sove”

(jf. Bilag 2, borger 4, s. 89)

Dermed er der en forestilling om, at ønsket om en struktureret hverdag handler mere om at kunne planlægge, hvornår man er fri til at lave andet end arbejde, hvilket ligeledes kan overføres til et arbejde uden for 'almindelig arbejdstid'. I det sociale- og beskæftigelsesrettede arbejde kan man, med udgangspunkt heri, støtte borgeren: enten at vende døgnrytmen og opnå mere stabilitet eller ved at vejlede om og anerkende borgeren i forhold til, hvilke andre muligheder, der findes. Et eksempel herpå kunne være muligheden for at få natarbejde eller lignende. Dette kan ligeledes bidrage til, at borgerens narrativ ændres (Bundesen, 2013, s. 236-238). Dette sker ved, at borgeren bevæger sig væk fra tankegangen om, at 'jeg kan ikke varetage et arbejde grundet min døgnrytme' og dirigere narrativet hen mod 'jeg er særligt god til at varetage arbejde om natten, fordi jeg der er mest vågen og oplagt, hvilket er en styrke i arbejdet'. Endvidere kan det desuden have en betydning for målgruppens tilhørsforhold til et konkret fællesskab.

” Altså, jeg er jo ikke den eneste med forældreproblemer”

I det følgende vil der blive analyseret på målgruppens opvækstvilkår med udgangspunkt i informanternes egne udsagn herom. Dette udspringer desuden af, at informanterne generelt har oplevet manglende kontakt til mindst én forælder, hvilket kan have en betydning for borgerens senere adfærd og udvikling – herunder deres evne til etablering på arbejdsmarkedet.

Som følge af tidligere inddraget udsagn fra rådgiver vedrørende netværkets betydning for samarbejdet med målgruppen (Bilag 1, rådgiver 4, s. 7), er der opstået en undren om, hvilken betydning det kan have, at informanterne ikke nødvendigvis har regelmæssig kontakt til mindst én

forælder. Borgerens familierelationer kan, som tidligere nævnt, have en betydning for deres opfattelse af omverden og den kontekst, de befinder sig i (Skytte, 2016, s. 108-109).

Som følge af Eriksons psykosociale faser er det, som nævnt i redegørelsen, væsentligt at være opmærksom på, at der gennem omsorg, tryghed og tillid fra omsorgspersoner skal ske en udvikling i hver fase, og at mangel herpå kan medføre en hæmning i barnets videre udvikling (Hutchinson & Oltedal, 2017, s. 61). Hvis man ser på dette ud fra informanternes udsagn, kan der i nogle tilfælde være risiko for, at der ikke har været optimal udvikling i visse faser som følge af manglende kontakt til en forælder. Et eksempel herpå er Borger 4, som er opvokset på børnehjem og i forskellige plejefamilier:

I: Hvornår kom du i plejefamilie?

B: Øøøh, da jeg var tre. Så kom jeg i sådan.. hvad hedder det? Børnehjem. Og så efter det.. 4-5 år, så kom jeg til plejefamilie og så flyttede jeg fra den anden plejefamilie ind til en anden plejefamilie (Bilag 2, borger 4, s. 79).

I forlængelse heraf kan man argumentere for, at han muligvis ikke har haft mulighed for optimal udvikling i de første fire faser. Et vigtigt element herfor er, ifølge Erikson, forældres krav og omsorg, hvilket danner grundlag for barnets udvikling af tillid til omverden, autonomi, initiativ og foretagsomhed (Hutchinson & Oltedal, 2017, s. 62). Som følge heraf kan man forestille sig, at dette formentligt ikke har fundet sted hos Borger 4, da informanten ikke har haft en stabil base med mindst én gennemgående primær omsorgsperson. Dette som følge af, at han i de første fire faser af livet boede hos forskellige plejefamilier og på et børnehjem. Derudover kan han have haft en følelse af omsorgssvigt, fordi hans mor aktivt valgte, at han ikke skulle vokse op og bo sammen med hende:

I: Hvordan kan det være?

B: Min mor valgte det. Altså jeg ved ikke helt hvorfor, men ja

(Bilag 2, borger 4, s. 79).

I forlængelse af ovenstående bør det tilmed påpeges, at manglende tilknytning til en primær omsorgsperson – herunder en forælder – kan have konsekvenser for borgerens opfattelse af sig selv og andre. I forlængelse heraf kan oplevelsen af f.eks. omsorgssvigt desuden medføre, at borgeren kan have sværere ved at indgå i relationer med andre.

Ovenstående udvikling – og her mangel på samme – kan ligeledes have en betydning for, hvordan pågældende har håndteret teenagefasen, som er med til at danne grundlag for

voksenfasen. Dette er fordi, at "alle de tidligere gennemlevede udviklingskriser [...] sættes på en prøve" (Hutchinson & Oltedal, 2017, s. 64). Mangel på udvikling i denne fase kan derfor gå ud over jeg-identiteten, som i denne fase har en betydning for, hvordan man tror, at man fremstår i andres øjne (Hutchinson & Oltedal, 2017, s. 64).

I forbindelse med teenagefasen oplyser Borger 2 desuden at have mistet kontakten til sin mor i denne fase:

B: [...] Jeg har vokset op med hende, indtil hun flyttede væk fra os i 2017"

(Bilag 2, borger 2, s. 49).

I forlængelse heraf kan man ligeledes argumentere for, at pågældende har oplevet omsorgssvigt fra sin mor (Kvello, 2013, s. 151) – særligt fordi moderen har et aktivt misbrug:

B: Hun valgte alkohol"

(Bilag 2, borger 2, s. 39).

Man kan desuden argumentere for, at dette kan have medført risiko for, at udviklingen i teenagefasen hæmmes, hvilket ligeledes kan påvirke, hvordan Borger 2 tænker, at hun fremstår i andres øjne. Dette kommer desuden til syne i interviewet, hvor hun, i forklaringen om sit forhold til alkohol, oplyser:

B: Men det var ikke rigtigt noget for mig, fordi det eneste man hører er, at det ikke er godt. Ligesom måden min mor er endt op nu. Det er en af grundene til at jeg ikke gad at gøre det

(Bilag 2, Borger 2, s. 53).

Som følger af manglende udvikling i de indledende faser og den efterfølgende teenagefase kan borgernes voksenalder kompromitteres. Dette skyldes, som Erikson påpeger, at individets evne til at indgå i langvarige relationer udvikles i denne fase (Hutchinson & Oltedal, 2017, s. 62). I forlængelse heraf bør det påpeges, at evnen hertil dels afhænger af, at der har været optimal udvikling i de tidligere faser, og at relationen til forældrene kan være med til at danne grundlag for evnen til at indgå i relationer med andre. En konsekvens ved mangel på optimal udvikling i det tidlige voksenliv er, at man ikke formår at etablere langvarige relationer (Hutchinson & Oltedal, 2017, s. 62). I forlængelse heraf kan man argumentere for, at borgernes manglende tilknytning til uddannelse eller arbejde samt afbrydelser af tidligere uddannelser kan udspringe af flere elementer. Et eksempel herpå kan være, at manglende omsorg og udvikling i barndommen har medført udfordringer ved at

etablere forpligtende relationer i voksenlivet, hvilket ligeledes kan være en forudsætning for etableringen på arbejdsmarkedet.

”Jeg oplever, at samarbejdet med grønlandske borgere fungerer godt, når der gives tid til relationsarbejdet, og at man har en nysgerrighed på den grønlandske kultur”

I det følgende afsnit vil jeg analysere, hvordan man, med ovenstående viden om informanternes opvækstvilkår samt konsekvensen heraf, kan tilgå målgruppen i det sociale- og beskæftigelsesrettede arbejde i Aalborg Kommune. Herunder vil jeg komme ind på hvilke nuancer, som socialrådgiveren skal være opmærksom på.

Som følge af ovenstående analyse fremgår det, at de informanter, der er flyttet fra Grønland til Danmark, er flyttet med udgangspunkt i forældrenes ønske om noget nyt og bedre i Danmark. I forlængelse heraf samt ovenstående analyse ud fra Kulturagrammet sættes der spørgsmålstejn ved informanternes egentlige tilknytning og tilhørsforhold til Danmark – herunder særligt de informanter, som kom til Danmark i deres ungdomsår (jf. Bilag 2, Borger 5 & 6), og dem, som er flyttet mellem Danmark og Grønland flere gange (jf. Bilag 2, Borger 2 & 3). Det er noget, som socialrådgiveren bør være opmærksom på i det sociale- og beskæftigelsesrettede arbejde med målgruppen. Dette er fordi, at særlig opmærksomhed herpå kan støtte borgeren i at opnå vellykket identitetsdannelse og større tilhørsforhold til Danmark (Kongsgaard, 2019, s. 143). Med udgangspunkt i Honneths anerkendelsesteori kan socialrådgiveren anerkende borgeren som en person, der har værdi for fællesskabet – herunder det danske samfund (Kongsgaard, 2019, s. 143). Anerkendelse i den sociale sfære kan, i praksis, gøres ved at være undersøgende i forhold til, hvornår og hvorfor borgeren flyttede til Danmark. Dette gøres gennem åbne spørgsmål, således at borgeren får mulighed for at åbne op for egne tanker, følelser og oplevelser (Eide & Eide, 2019, s. 205). Endvidere kan denne form for anerkendelse og nysgerrige tilgang være med til at skabe tillid og grobund for relationsopbygning mellem socialrådgiver og borger (Kongsgaard, 2019, s. 44). Med udgangspunkt i den nysgerrige tilgang og sociale anerkendelse kan man ligeledes argumentere for, at det kan vække en motivation hos den enkelte borger:

Jeg oplever at samarbejdet med grønlandske borgere fungerer rigtig godt når der gives tid og plads til relations arbejdet og ikke mindst har en nysgerrighed på den grønlandske kultur, samt når der kan skabes en mere uformel tilgang til samtalerne generelt i jobcenterregi

(Bilag 1, Rådgiver 2, s. 4-5).

Dette skyldes at man, med udgangspunkt i f.eks. borgerens flytning til Danmark, ligeledes bør være nysgerrig på borgerens egne ønsker og tanker i forhold til livsplaner (Skytte, 2016, s. 112) og, med udgangspunkt heri, danne grundlag for enighed om samarbejdet og målsætningen (Kongsgaard, 2019, s. 44). I forlængelse heraf kan man argumentere for, at dette med fordel kan gøres ud fra en inddragende kommunikationsstil (Kongsgaard, 2019, s. 57-69) og bestemmelserne om borgerinddragelse, jf. Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (RL) § 4. Som følge af at anerkende borgeren i den sociale sfære og være nysgerrig og anerkendende i forhold til borgerens egne tanker i forhold til arbejde eller uddannelse, kan man ligeledes argumentere for, at man kan igangsætte en proces, hvor borgeren udvikler selvtillid og tro på sig selv. Anerkendelse i den sociale sfære kan medvirke til, at borgeren udvikler selvværdsættelse (Kongsgaard, 2019, s. 143).

Derudover fremgår det af ovenstående analyse af opvækstvilkår, at målgruppens manglende kontakt til mindst én forælder kan skyldes en form for omsorgssvigt (Kvello, 2013, s. 151) i barndommens indledende faser eller i teenagefasen (Hutchinson & Oltedal, 2017, s. 62). Som følge heraf kan der være en øget risiko for en hæmning i den forventede udvikling frem til den tidlige voksenalder. Dette kan betyde, at borgerne kan have svært ved at etablere sig på arbejdsmarkedet og kan komme til at opleve udfordringer med at etablere længerevarende og dybe relationer. Det er ligeledes væsentligt, at socialrådgiveren er opmærksom herpå i forbindelse med det sociale- og beskæftigelsesrettede arbejde med målgruppen. Man kan her argumentere for, at omsorgssvigt i barndommen kan kompromittere korrekt udvikling gennem barndommens faser og dermed borgerens senere identitetsdannelse (Kongsgaard, 2019, s. 143). Dette er som følge af manglende anerkendelse i den private sfære af primære omsorgspersoner (Kongsgaard, 2019, s. 143), hvilket kan have en betydning for opbyggelsen af tryghed og evnen til at indgå i andre relationer. I forlængelse heraf kan man, i praksis, søge at være nysgerrig på og forstående for, om deres opvækstvilkår kan have påvirket deres livssyn og opfattelse af omverden – herunder arbejds- og uddannelsesmuligheder. Derudover kan man, gennem anerkendelse i den sociale sfære, anerkende og acceptere borgerens livsform, og se borgeren for den, de er, og for den virkelighedsforståelse, de

har. Som følge heraf kan man herigennem støtte dem til at indgå i fællesskaber, hvor der kan være mulighed for at opbygge relationer, der kan anerkende borgeren i den private sfære. Dette kan ligeledes medvirke til, at borgerens narrativ ændres (Bundesen, 2013, s. 236-238), da denne ikke længere *kun* vil tage udgangspunkt i omsorgssvigt i barndommen men også i en fortælling om nye relationer, som har en særlig værdi for borgeren. Dermed får borgeren større social kapital som følge af at indgå i relationer med andre (Larsen, 2013, s. 101).

Som følge af borgernes opvækstvilkår fremgår det desuden af indsamlet data, at flere af informanternes forældre ikke har haft ressourcerne til at færdiggøre deres uddannelse i Danmark:

I: Hvorfor flyttede I til Danmark?

B: Det var på grund af at hun skulle til læreruddannelsen eller lærerseminariet.

I: Okay. Så er hun lærer nu?

B: Nej, hun, hun stoppede desværre, og så gik det meget galt for hende. Så nu er hun på ydelse (Bilag 2, Borger 1, s. 19).

Derudover har flere af informanternes forældre ikke haft varig tilknytning til arbejdsmarkedet:

I: Og hvad med din mor? Hvad laver hun?

B: Øøøh, det ved jeg faktisk ikke.

I: Nej. Har hun et arbejde?

B: Øøøh, nej

(Bilag 2, Borger 3, s. 60).

Forældrenes ressourcer, uddannelsesbaggrund og tilknytning til arbejdsmarkedet kan derfor have en betydning for borgerens egen tilknytning hertil. Forældrenes muligheder tidligere kan altså have en betydning for, om der bliver støttet op om borgerens kompetencer og hjulpet med jobsøgning samt afklaring af jobmuligheder m.v. (STAR, 2023b)². Dermed bør der være fokus herpå i det sociale- og beskæftigelsesrettede arbejde med målgruppen i Aalborg Jobcenter. Socialrådgiveren kan ikke forvente, at borgerne har den samme know-how og forståelse for arbejdsmarkedet og jobsøgningsprocessen, som andre borgere, der er opvokset med forældre, der har en stærk tilknytning til arbejdsmarkedet.

² I hovedkonklusionerne af en analyse, udarbejdet af STAR, fremgår det bl.a. at "[b]ørn, der vokser op med forældre, der ikke arbejder har dobbelt så stor risiko for selv at ende uden for arbejdsmarkedet end, hvis de voksede op med forældre med stærk tilknytning til arbejdsmarkedet" (STAR, 2023b)

I forlængelse af ovenstående fremgår det desuden af alle udsagn fra rådgiverne, at der ses et behov for en håndholdt og helhedsorienteret indsats i arbejdet med målgruppen:

Jeg oplever at samarbejdet med grønlandske borgere fungerer rigtig godt når der er en mentor/kontaktperson eller lignende indover, således der er støtte til den unge i dagligdagen og ikke kun den ene gang i måneden, der er samtale med mig

(Bilag 1, Rådgiver 3, s. 6).

Denne observation hos rådgiverne i Uddannelseshuset kan eventuelt udspringe af informanternes manglende tilknytning til og omsorg fra forældre, herunder anerkendelse i den private sfære og forældrenes ressourcer. Ligeledes italesættes det i de individuelle interviews, hvor det fremgår, at:

B: [...] på grund af at Mads han er så god, til de forskellige ting. Om man så har brug for hjælp til lejligheden eller et eller andet og om man bare vil have en snak med ham. Det har også hjulpet en del

(Bilag 2, Borger 1, s. 32).

Dermed kan man argumentere for, at tilbuddet på Arctic Street Lab kan støtte borgeren i at opnå anerkendelse og en vellykket identitetsdannelse. Dette er fordi, at kontakten til Mads kan understøtte social anerkendelse, som beror på tillid og motivation hos borgeren, hvorigennem borgeren kan få støtte til nogle af de ting, hvilket deres forældre formentligt ikke har ressourcerne til at hjælpe med (Kongsgaard, 2019, s. 44). Derudover er der en generel opfattelse af, at borgerne finder en tryghed i at være sammen i tilbuddet og har herigennem opbygget relationer til hinanden, som kan understøtte anerkendelse i den private sfære (Kongsgaard, 2019, s. 143).

”Det er min oplevelse, at relationsarbejdet ofte går forud for, at der kan skabes forandring, og dermed lykkes”

Forud for interviewprocessen på Arctic Street Lab blev jeg gjort opmærksom på vigtigheden i at etablere en relation med målgruppen. Dette erfarede jeg gennem et telefonisk formøde med Mads og den indsamlede data fra rådgivere i Uddannelseshuset. I det følgende afsnit vil der blive inddraget væsentlige pointer i forhold til relationen mellem socialrådgiver og borger og blive analyseret på, hvordan dette kan gøres i praksis i Aalborg Kommune.

Gennem de individuelle interviews fremgår det, at der er tillid og trykthed til Mads (jf. bilag 2, Borger 1, s. 32) og mellem borgerne på Arctic Street Lab:

B: Altså, der er gode folk, og der er god kemi her. Om man så kommer som ny eller som gammel, så er der stadig den kemi med, at man har gode relationer til hinanden og joker med hinanden. Så ja (Bilag 2, Borger 1, s. 31).

Det fremgår desuden, at de rådgivere, som tidligere har arbejdet dybdegående med målgruppen, har en bevidsthed om relationens betydning for at skabe en forandring hos borgeren. Dog fremgår det, at dette kan være svært at realisere i henhold til de organisatoriske rammer i Aalborg Kommune: *Det er min oplevelse, at relationsarbejdet ofte går forud for, at der kan skabes forandring og dermed lykkes, hvilket ofte kan være svært at forene, med de krav der stilles i den beskæftigelsesrettede indsats og lovgivningen generelt*

(Bilag 1, Rådgiver 2, s. 4).

Dermed kan man argumentere for, at der ses et behov for, at målgruppen tilbydes en dybdegående, helhedsorienteret indsats, som tager udgangspunkt i relationsarbejdet. Mulighederne herfor i Aalborg Jobcenter afhænger dels af de organisatoriske, økonomiske og juridiske rammer.

I forlængelse af ovenstående fremgår det af LAB, at "[p]ersoner omfattet af § 6, nr. 3 og 5, har ret til en koordinerende sagsbehandler, der skal sikre, at personen får en helhedsorienteret indsats, som er tværfaglig og koordineret på tværs af de kommunale forvaltninger og andre myndigheder", jf. LAB § 36. Som defineret heraf er der lovkrav om, at de borgere, som er aktivitetsparate, skal tilbydes en helhedsorienteret og tværfaglig indsats. Denne indsats *kan* tage udgangspunkt i relationsarbejde, både mellem socialrådgiver og borger samt en anden aktør og borger, såfremt borgeren tilknyttes et tilbud eller kontaktperson – herunder Arctic Street Lab:

Jeg oplever også, at det fungerer godt i arbejdet med de grønlandske unge, når de får en tværgående indsats, hvor de får hjælp til egen bolig, får støtte igennem Serviceloven, hvor de eventuelt tildes en bostøtte som kan hjælpe dem i gang med hverdagens rutiner

(Bilag 1, Rådgiver 4, s. 8).

For at øge forudsætningen for, at relationsarbejdet lykkes, kan socialrådgiveren søge at udvise empati og forståelse over for borgerens aktuelle situation. Dette ses bl.a. ved at støtte borgeren i de ting, som kan være til hinder for, at borgeren kan påbegynde en uddannelse eller varetage beskæftigelse – herunder ligeledes deltagelse i beskæftigelsesfremmende tilbud.

Derudover kan samarbejdet og relationen tage udgangspunkt i ubetingethed, hvor rådgiveren søger at være autentisk og oprigtigt interesseret i borgerens livsopfattelse og med et ønske om at støtte borgeren (Kongsgaard, 2019, s. 44). Dermed bør hjælpen og støtten tage udgangspunkt i autenticitet og empati snarere end at hjælpen betinges af, at borgeren kan opfylde x antal krav. Dette kan, i praksis, gøres ved, at rådgiveren er nysgerrig, opsøgende og anerkendende med et empatisk udgangspunkt og herved opbygge en relation til borgeren, som er bygget på tillid. Som følge heraf kan man argumentere for, at dette ligeledes kan skabe *solidaritet* mellem rådgiver og borger som følge af en værdibundet omsorg for fælles mål (Kongsgaard, 2019, s. 143).

I forlængelse af ovenstående bør det dog påpeges, at det er socialrådgiveren, der skal skabe tilliden hos borgeren. Dette sker ved at gøre brug af sine kommunikationsfærdigheder – herunder f.eks. den inddragende kommunikationsstil (Kongsgaard, 2019, s. 57-69) samt aktiv lytning (Eide & Eide, 2019, s. 156), og derved skabes et trygt rum, hvor borgeren udvikler tillid til socialrådgiveren. Dette kan ligeledes medføre, at forudsætningerne for at profitere på hjælpen i henhold til LAB øges, fordi borgeren forud for indsatsen igangsættes har en oplevelse af tillid til socialrådgiveren. Derudover kan dette ligeledes øge borgerens modtagelighed og støtte dem og deres motivation (Kongsgaard, 2019, s. 44), da hjælpen er med udgangspunkt i en nysgerrig og opsøgende tilgang hos socialrådgiveren. Slutteligt kan man argumentere for, at ovenstående relationsarbejde er en forudsætning for at opnå øget anerkendelse af den enkelte borger og derved øge forudsætningerne for en vellykket identitetsdannelse (Kongsgaard, 2019, s. 143).

Diskussion

I det følgende afsnit vil jeg først diskutere den ovenstående analyse og hvilken betydning, det kan have, at der har været foretaget et bevidst fravalg af misbrugsproblematikker i forbindelse med opgaven, til trods for, at det nævnes i den indsamlede empiri. Dette er for at inddrage et kritisk og diskuterende syn på ovenstående og diskutere, hvilken betydning inddragelsen af misbrugsproblematikker kan have for det sociale- og beskæftigelsesrettede arbejde med målgruppen.

Derudover vil der efterfølgende være en kort diskussion af muligheden for at arbejde samskabende med målgruppen med udgangspunkt i en kort redegørelse for forståelsen af inddragelse kontra samskabelse.

I den indsamlede empiri nævnes misbrugsproblematikker i forskellige sammenhænge. I forlængelse heraf nævner en borger misbrug som – blandet med døgnrytme – er primær årsag til, at han på nuværende tidspunkt ikke kan påbegynde en uddannelse eller varetage et arbejde:

I: Okay.. Men der er ikke noget sådan i forhold til dit helbred, der gør det svært?

B: Nej, det tror jeg ikke... eller jo sådan lidt stofmisbrug.. men ja det jeg ved at stoppe med.

I: Ja, okay. Har du haft et misbrug i lang tid?

B: Neej.. Joee - det kan man godt sige. To år eller et år, ja

(Bilag 2, Borger 4, s. 86-87).

I forlængelse af ovenstående nævner en anden borger desuden, at misbrug har været den primære årsag til, at han tidligere har afbrudt sin uddannelse:

I: Har du lyst til at snakke lidt om det og fortælle lidt om det?

B: Der har været både misbrug. Hash og lidt alkohol involveret, så det har været meget blandet

(Bilag 2, Borger 1, s. 23).

Dermed kan man diskutere, om det vil være relevant at inddrage misbrugsproblematikker i opgaven, da det kan danne grundlag for informanternes fortællinger om og tilgang til uddannelse eller arbejde. Disse erfaringer kan have medført, at de netop tænker, at de ikke kan tage en uddannelse eller få et arbejde, så længe der er et misbrug.

Som følge af ovenstående kan det ligeledes diskuteres, hvorvidt inddragelse af spørgsmålet vedrørende misbrugsproblematikker i interviewguiden kan bidrage til en i forvejen eksisterende stigmatisering af målgruppen. Tanken herom er med udgangspunkt i, at begrebet 'grønlænderstiv' er en del af den danske retskrivningsordbog (Den Danske Ordbog, 2017). Dermed kan man argumentere for, at der er et opfattet stigma af og en bestemt retorik om målgruppen. Det udspringer af et tribalt stigma som følge af, at de er grønlandere (Goffman, 2020). Dette ses desuden af den indsamlede empiri:

I: Hvis du sådan kunne sige nogle ting videre i forhold til den måde vi som samfund i Danmark hjælper Grønlandske borgere og særligt hjælper grønlandske borgere i arbejde. Er der så noget, du tænker, der skal sådan gøres anderledes - eller noget vi skal være mere opmærksomme på?

B: At folk ikke siger "grønlandske problemer" det, jeg tror det er det. At folk ikke tænker med det samme, at der er noget galt med os, bare fordi vi har oplevelser og i tænker vi bare er ligesom en alkoholiker

(Bilag 2, Borger 2, s. 51).

Dermed kan man argumentere for, at misbrugsproblematikker på den ene side fylder hos nogle borgere, og at disse ikke kan se sig selv varetage et arbejde eller gennemføre en uddannelse som følge heraf. Dette kalder på en opmærksom indsats, som støtter borgeren i misbrugsproblematikker, således at de kan blive klar til uddannelse eller arbejde. Hos nogle borgere opleves det dog som et stigma, der udspringer af en generel tankegang i Danmark om, at grønlændere ofte har misbrugsproblematikker, og at disse ligger til grund for de sociale problemer, snarere end at det kan skyldes andre faktorer – herunder opvækstvilkår, sproglige barrierer og kulturelle barrierer m.v. Dermed kan misbrugsproblematikker ofte blive brugt som årsagsforklaring til andre problematikker:

I: Er der noget, du tænker der kan være en særlig grund til, at det er svært for grønlændere at komme i arbejde?

B: Joøøø, altså alkohol. Det hjælper nok en meget del

(Bilag 2, Borger 1, s. 27).

I forlængelse af ovenstående nævner en rådgiver desuden følgende:

Jeg har oplevet virksomhedskonsulenter, som ikke har ment at man kunne finde job til en som f.eks. har et alkohol- eller hash forbrug/misbrug, min tilgang er at det afhænger af hvilken type job det er, om de formår at møde ædru op

(Bilag 1, rådgiver 5, s. 10).

Derved opstår en diskussion om, hvorvidt misbrug skal inddrages i opgaven – herunder hvor meget opmærksomhed, det skal have i det beskæftigelsesrettede arbejde med målgruppen. Dette er fordi, at det på den ene side er en stor del af hverdagen hos nogle borgere og kan danne grundlag for, hvorvidt de kan varetage uddannelse eller arbejde. På den anden side kan et arbejde eller uddannelse ligeledes støtte borgeren til at skære ned på sit forbrug og måske stoppe sit forbrug som følge af, at man får et meningsfuldt indhold og formål i livet. Endvidere kan borgeren få mulighed for at skære ned på eller helt stoppe sit forbrug på en måde, hvor der ikke tales om misbrug med udgangspunkt i det stigma, som dominerer i samfundet om målgruppen.

Samskabelse som grundlag for samarbejdet

I det følgende afsnit vil der være en kort diskussion af muligheden for at arbejde samskabende med målgruppen med udgangspunkt i en kort redegørelse for forståelsen af inddragelse kontra samskabelse. Dette findes relevant at inddrage som følge af indledende afsnit om borgerperspektivet, hvor det fremgår, at målgruppen føler sig nedvurderet ved henvendelse til kommunen og at "[kommunen] henviser bare til en masse tilbud" (Rådet for Socialt Udsatte, 2014, s. 21). Dette læner sig mere op ad inddragelse gennem en proces, hvor socialrådgiveren har inddraget borgeren i et forhåndsbestemt omfang (Bundesen et al., 2015b). Derudover kan man argumentere for, at socialrådgiveren her vurderer, hvor meget værdi den enkelte borgers udsagn tillægges snarere end at arbejde samskabende.

I forhold til samskabelse er der derimod tale om en proces, hvor både borgers, socialrådgivers og eventuelle samarbejdspartneres udsagn og idéer tillægges lige meget værdi. Her arbejder man ud fra en New Public Governance-orienteret tankegang, hvor man i højere grad inddrager samarbejdspartnere og frivilligsektoren i samarbejdet. Dette er med udgangspunkt i en tankegang om, at komplekse problemer kan løses i et samarbejde mellem den private sektor, staten og den civile sektor (Krogstrup & Mortensen, 2017, s. 149-168). Endvidere bygger samskabelse på det teoretiske udgangspunkt *Co-Production*, som er forholdet, der er mellem *den almindelige producent* og den borger, som ønsker en ændring i sit liv, hvilket kan opnås gennem de muligheder, producenterne tilbyder (Krogstrup & Mortensen, 2017, s. 149-168). Hovedfokus i samskabelse er dermed, at socialrådgiver, borger og eventuelle samarbejdspartnere i højere grad, og på lige fod, inddrages i planlægning, udførsel og opfølgning på indsatser (Krogstrup & Mortensen, 2017, s. 149-168).

I forlængelse af ovenstående er der opstået en undren om, hvorvidt der er mulighed for at arbejde samskabende med målgruppen. I forbindelse med indsamling af empiri fremgår følgende overvejelser hos rådgivere:

Det er min oplevelse, at det kan være svært, fordi der er en anden kultur i Danmark, som ift. beskæftigelsesrettede indsats kan være styret af nogle rammer, som de grønlandske borgere kan have svært ved at navigere i, fordi disse er anderledes end i Grønland. Dette kan både være ift. at

forstå systemet, samt de krav der stilles. Der kan også være udfordringer ift. det sproglige og formidlingen helt generelt

(Bilag 1, Rådgiver 2, s. 4)

Som følge heraf er der opstået en hypotese om, at det kan være svært for målgruppen at finde rundt i arbejdsmarkedet og de forskellige offentlige systemer, der er i Danmark:

I: Og jeg kan forestille mig at de inde i jobcenteret har fortalt om hvordan det er at gå på arbejde i Danmark?

B: Øhh nej

(Bilag 2, Borger 3, s. 70).

Som følge af at arbejdsmarkedet kun er en lille del af det danske samfunds opbygning, kan man argumentere for, at det kan være endnu mere besværligt at forstå mange af de andre dele. Dermed kan det diskuteres, hvorvidt der kan arbejdes samskabende, da borgerne på den ene side kan have svært ved at forholde sig til og forstå, hvilke muligheder der findes og dermed kan risikere, at der ikke opnås fuldt udbytte i forholdet mellem borgere og den almindelige producent. På den anden side ville samarbejdet med borgeren ud fra en samskabende tilgang understøtte, at borgerne føler sig bedre hørt og forstået og kan ligeledes medvirke til, at der opbygges en god relation mellem socialrådgiver og borger (Kongsgaard, 2019, s. 44).

Derudover kan det diskuteres, om der overhovedet er mulighed for at arbejde samskabende i det beskæftigelsesrettede arbejde med målgruppen. Dette skyldes, at der i beskæftigelsesindsatsen er "mange system-udfordringer ift. E-boks, lange kommunale breve, forståelse af hvordan beskæftigelsessystemet er opbygget f.eks. ift. sanktioner osv." (Bilag 1, Rådgiver 5, s. 10). Disse systemkrav kan i nogle tilfælde være en forudsætning for gennemførslen af det beskæftigelsesrettede arbejde. Dette er som følge af, at lovgivningen udpensler særlige krav til de borgere, som søger hjælp i et Jobcenter. Et eksempel herpå er krav om CV, jf. LAB § 23, deltagelse i tilbud, jf. LAB § 52 samt valg mellem Uddannelsespålæg eller Jobrettet indsats, jf. LAB §§ 30-30a. Dermed kan man på den ene side argumentere for, at processen om at arbejde samskabende besværliggøres som følge af mange lovmæssige krav. På den anden side lægger bestemmelserne i lovgivningen ofte op til et skøn, hvorfor man kan argumentere for, at rådgiverne her kan tillægge borgerens udsagn og ønsker mere værdi i skønsudøvelsen, hvilket læner sig mere op ad samskabelse.

Konklusion

Som følge af at grønlandske borgere i stigende grad flytter til Danmark (Statistikbanken, 2023) i håbet om 'det gode liv', og at Aalborg Kommunes historie bærer præg af at have modtaget flest grønlandske borgere (Socialstyrelsen, 2016, s. 5), ses der et behov for at have særlig fokus på målgruppen og deres sociale problemer her. Dette er som følge af VIVE's undersøgelse, hvor det fremgår, at målgruppen er sårbar sammenlignet med den øvrige befolkning (VIVE, u.å.). I forlængelse heraf kan det konkluderes, at de initiativer og indsatser, som er udarbejdet på politisk niveau, ikke har haft optimal effekt, og at dette kan udspringe af manglende inddragelse af de borgere, som skal profitere af indsatsen.

Forud for de individuelle interviews med borgerne, eksisterede en forforståelse om, at målgruppens manglende tilknytning til arbejdsmarkedet kunne udspringe af manglende viden om arbejdsmarkedet i Danmark. Dette er som følge af, at borgerne har indgået i arbejdsmarkedet i Grønland med en forventning om, at det adskiller sig fra det danske. I forlængelse heraf konkluderede jeg efter mine interviews, at de borgere, der har haft arbejde i Grønland, i høj grad italesætter arbejdsmarkedet som værende lig det danske arbejdsmarked. Derfor har jeg, i henhold til den hermeneutiske tilgang, ændret opgavens problemformulering og udgangspunkt således, at det primære fokus har været informanternes fortællinger om uddannelse og arbejde samt hvilke faktorer, der kan danne grundlag for disse. Som følge heraf kan det konkluderes, at de unges fortællinger om uddannelse og arbejde indikerer at de gerne vil i arbejde eller uddannelse. Dog fremgår det, at der er nogle forudsætninger, som gør at det ikke lykkes. Dette udspringer i høj grad af deres opvækstvilkår og forældrenes ressourcer. I forhold til opvækstvilkår kan det konkluderes, at alle informanter har ringe eller ingen kontakt til mindst én forælder, og generelt er der lav tilknytning til arbejdsmarkedet hos informanternes forældre. Dette kan have medført, at informanternes evne til at indgå i langvarige relationer svækkes, hvilket ligeledes kan overføres til deres evne til at etablere sig og indgå på arbejdsmarkedet (Hutchinson & Oltegal, 2017, s. 62). Dette er fordi, at evnen til at indgå i langvarige og særligt forpligtende forhold anses som en forudsætning for at kunne varetage et arbejde.

Ovenstående analyse peger på, at målgruppens opvækstvilkår medfører flere risikofaktorer hos dem sammenlignet med andre børn, som er opvokset i en 'kernefamilie', hvor forældrene har haft

flere ressourcer. Dog peger den indsamlede empiri og analysen heraf på, at målgruppen har et ønske om at opnå tilknytning til arbejdsmarkedet eller påbegynde en uddannelse, men at der er en række faktorer, som forhindrer dem i dette. Det peger i retningen af, at der, i højere grad, kan være tale om en tendens, som læner sig op ad Morten Ejernæs' definition af chanceulighed, snarere end sociale problemer som følge af grønlandsk ophav. Man bør her være opmærksom på, at der er tale om "systematiske forskelle i de unges livsbaner, som kan knyttes til deres familiebaggrund" (Jørgensen, 2016). Man skal desuden være opmærksom på, at der er tale om en kompleks situation med flere nuancer, der kan medføre, at borgeren er i den aktuelle situation, og at dette desuden kan afhænge af borgerens resiliens og mestringsstrategier. I forlængelse heraf kan man ikke udelukkende sætte lighedstegn mellem forældrenes ressourcer samt opvækstvilkår og borgerens muligheder i samfundet som voksen. Det bør derimod ses som en risikofaktor, der kan få betydning herfor. Dette er i sammenspil med en række andre faktorer, som ligeledes har betydning for borgerens chancer. I forlængelse heraf bør det påpeges, at "kvaliteten og tilstrækkeligheden af de tilbud og ydelser, vi som samfund giver de udsatte grupper, er også væsentlig, og endelig er der strukturelle forhold på fx arbejdsmarkedet og boligmarkedet, som også sætter rammerne om, hvad der er muligt i den enkeltes liv" (Jørgensen, 2016). Dermed kan det konkluderes, at der ikke udelukkende kan peges på en enkelt årsag til, at målgruppens beskæftigelsesgrad i Danmark er lavere end den generelle danske befolknings, ligesom det heller ikke er de samme sociale problemer, der ses ved alle borgere i målgruppen. Der er derimod tale om mange faktorer, som spiller ind – herunder velfærdssamfundets opbygning og kvaliteten af den hjælp, der tilbydes.

Handlingsforslag

I det følgende, vil der blive præsenteret et handlingsforslag på baggrund af opgavens problemformulering og analyse. Handlingsforslaget er desuden med til at understrege, hvordan viden om målgruppens fortællinger om uddannelse og arbejde kan overføres til det sociale- og beskæftigelsesrettede arbejde i Aalborg Kommune.

Gennem tidligere udarbejdede opgaver med samme målgruppe, samt gennemførte interviews med unge grønlandske borgere, kan det konkluderes, at relationsarbejdet og tillid er en forudsætning for, at samarbejdet lykkes:

Jeg oplever at samarbejdet med grønlandske borgere fungerer rigtig godt når der gives tid og plads til relations arbejdet og ikke mindst har en nysgerrighed på den grønlandske kultur, samt når der kan skabes en mere uformel tilgang til samtalerne generelt i jobcenterregi

(Bilag 1, Rådgiver 2, s. 4-5).

Derudover fremgår det af udsagnene fra rådgiverne, at flere ikke føler sig tilstrækkeligt klædt på i forhold til, hvilken viden der kan anvendes i det sociale- og beskæftigelsesrettede med målgruppen. Dermed findes projektet relevant i forhold til det sociale- og beskæftigelsesrettede arbejde i Aalborg Kommune, således at rådgiverne i Uddannelseshuset i højere grad føler sig tilstrækkeligt forberedt til at kunne støtte grønlandske borgere bedst muligt. Dette læner sig desuden op ad Bundesens definition på et socialt problem, hvorfor der ses behov for, at politiske institutioner – herunder Uddannelseshuset – kan afhjælpe borgeren med deres uønskede livssituation (Bundesen, Christensen & Rasmussen, 2015a, s. 30).

Af ovenstående konklusion fremgår det bl.a. at målgruppens fortællinger om uddannelse og arbejde udspringer af deres opvækstvilkår samt forældres ressourcer. Dette bør, som tidligere nævnt, ses som en nuance, som skal sættes i sammenspil med andre faktorer. Dermed er det væsentligt at man, som socialrådgiver i Aalborg Kommune, er bevidst herom og møde borgeren med nysgerrighed og forståelse for netop deres livssituation og opvækstvilkår. Endvidere kan man med fordel inddrage elementer fra samskabelse og overføre disse til samarbejdet med NGO'er og andre private aktører, således at indsatsen er helhedsorienteret. Ydermere er det en forudsætning, at man i højere grad inddrager den viden, som de professionelle, der til dagligt arbejder med målgruppen, er i besiddelse af. Herudover kan det konkluderes, at der er behov for, at man i højere grad går i dialog med borgeren i forhold til deres ønsker om fremtiden og bruger mere tid på det forudgående relationsarbejde for at øge forudsætningen for, at det beskæftigelsesrettede arbejde lykkes. Her kan man med fordel gøre brug af fremskudt sagsbehandling, hvor møderne med borgeren afholdes der, hvor borgeren er – f.eks. i tilbud (Bundesen et al., 2015b, s. 173). Dette understøtter ligeledes samskabelse, da borgerens behov og ønsker tillægges mere værdi. Derudover kan fremskudt sagsbehandling ligeledes være med til at skabe en tillid hos borgeren, da mødet formentligt ikke vil føles så formelt, som det kan gøre i et Jobcenter.

Endvidere, kalder samarbejdet med målgruppen på en håndholdt og helhedsorienteret indsats, hvortil rådgivere i Uddannelseshuset påpeger at lovgivningen og de organisatoriske rammer ikke

giver mulighed herfor ved samtaler i Jobcenteret. Denne rolle er, af rådgivere i Uddannelseshuset, forsøgt løst gennem samarbejdet med Arctic Street Lab, hvor Mads kan være behjælpelig med nogle af opgaverne. Dog peger målgruppens manglende omsorg i barndommen på et behov for en form for primær omsorgsperson i hverdagen, som kan udøve anerkendelse i den private sfære. Dette kan være gennem en omsorgsperson, som har en funktion, der læner sig op ad rollen som støtteperson eller venskabsfamilie, jf. Barnets Lov §§ 53-54. Dermed kan socialrådgiveren i Aalborg Kommune med fordel søge at støtte borgeren i at etablere kontakt til en omsorgsperson, som både kan støtte med praktiske ting og som ligeledes kan støtte og anerkende borgeren i den private sfære. Dermed kan man, ved at være opmærksom på borgerens indre processer, som udspringer af opvækst, støtte borgeren i at opnå større kapital og ændre den narrative fortælling fremadrettet. Herunder hvordan de opfattes i det sociale rum og borgerens eget selvbillede.

Perspektivering

I det følgende vil ovenstående bacheloropgave sættes i perspektiv til viden om kulturforståelser – herunder hvilken betydning det kan have i forhold til bacheloropgavens handlingsforslag. Behovet for at inddrage og perspektivere opgaven til kulturforståelser udspringer dels af rådgiveres udsagn, hvor det fremgår at de ikke føler sig klædt tilstrækkeligt på i forhold til at have en forståelse for målgruppens kulturelle baggrund:

Ift. kommunikationen, er det min oplevelse, at mine tidligere kolleger, uden kendskab til den grønlandske kultur, kan have svært ved samtalerne med de grønlandske borgere, fordi der ofte bruges meget nonverbal kommunikation [...] mange af de grønlandske borgere jeg har arbejdet med, har en opfattelse af tid, hvor "Tiden ikke går, men tiden kommer

(Bilag 1, Rådgiver 2, s. 4).

Derudover findes det dels relevant at inddrage kulturforståelser i perspektiveringen, som følge af at temaet har været et fravalg i opgavens analyse. Dette fordi projektets fokus på fortællinger og uddannelse og arbejde, skal forstås som en nuance, der skal sættes i forhold til andre nuancer – herunder f.eks. kulturforståelse, stigma og eventuelle misbrugsproblematikker.

I rapporten hvor Siddhartha Baviskar (2016), reflekterer over *Erfaringer fra strategien for socialt udsatte grønlændere i Danmark 2013-2016*, fremgår det at misforståelser mellem socialrådgiver og grønlændere ofte optræder grundet kulturforskelle. Han argumenterer for at de kulturelle forskelle

mellem Grønland og Danmark, kan være én af årsagerne til at målgruppen først søger hjælpen i kommunen sent:

Kulturelle forskelle kan også betyde, at grønlændere først er tilbageholdende om at søge hjælp, for eksempel på grund af en blanding af stolthed og rodfæstede holdninger om selvforsørgelse. Grønlændere sætter en ære i at klare sig selv, men har også en forventning om, at systemet vil gribe ind, hvis de falder. Men systemet kræver, at man selv gør noget for at ændre sin situation. De ender dermed med at vente, til det er for sent og er uforstående overfor, hvorfor systemet ikke griber ind, når man har fortjent det

(Baviskar, 2016, s. 29).

Derudover er målgruppen mindre konfronterende og mere autoritetstro end den generelle dansker, hvilket kan medføre at de ikke er kritiske over for, eller sætter spørgsmålstejn ved socialrådgiverens udsagn (Baviskar, 2016, s. 29). Som følge heraf kan man risikere, at borgeren kommer til at nikke ja og 'snakke rådgiveren efter munden' i samtalen. Dette kan medføre at borgeren ikke har forstået formålet med den plan, som lægges i jobcenteret, og kan ligeledes medføre at planen ikke lykkes: "I den beskæftigelsesrettede indsats med grønlandske borgere er det svært at sikre, at de har forstået aftalerne, og de lovpligtige krav" (Bilag 1, Rådgiver 3, s. 6). Derudover udspringer målgruppens kulturelle baggrund, af en kollektivistisk tankegang, hvor gruppen og det større fællesskab vægtes højere end jeg'et og materielle goder (Baviskar, 2016, s. 29).

I forlængelse af ovenstående identificerede 'træk' ved grønlandsk kultur, er det væsentligt at reflektere over hvilken kulturforståelse, som er dominerende. Dette både i forhold til hvilke kulturforståelser, der dominerer i det danske og grønlandske samfund, samt hvordan viden herom kan anvende i det sociale- og beskæftigelsesrettede arbejde i Aalborg Kommune. I Grønland anses kultur i høj grad som noget, der er homogent og som går igen fra generation til generation. Dermed kan man argumentere for at grønlandsk kultur i høj grad udspringer af en essentialistisk kulturopfattelse (Skytte, 2015, s. 180 - 198). Sammenlignet med den danske kulturopfattelse, kan man argumentere for at denne læner sig mere op ad en kontekstuel kulturopfattelse (Skytte, 2015, s. 180 - 198). Her forstås kultur som noget, der hele tiden er i bevægelse og som løbende forandres – dette f.eks. som følge af at vi i Danmark har indbyggere fra mange forskellige kulturer.

I det sociale- og beskæftigelsesrettede arbejde med grønlandske borgere, er det derfor vigtigt at socialrådgiveren er nysgerrig på og opsøgende i forhold til grønlandsk kultur, og særligt hvad denne betyder for den enkelte borger. Dette kan f.eks. gøres med udgangspunkt i elementer fra den relativistiske kulturopfattelse (Skytte, 2015, s. 180 - 198). Dette fordi man her har fokus på at forstå den enkeltes kultur og forstå hvad borgeren kommer af – herunder hvilke ting, som borgeren tillægger værdi. I forlængelse heraf, er det vigtigt at være opmærksom på at en borger, med stærk tilknytning til Grønland og grønlandsk kultur, kan føle at en del af deres identitet efterlades i Grønland, når de møder den danske kultur og systemet her. Dermed er det væsentligt at rådgiveren spørger ind til emner, der kan betydningsfulde for den enkelte borger - herunder familie og netværk. Her argumenterer Baviskar desuden for, at denne opsøgende viden tager tid, rum og ro for at blive stabiliseret (Baviskar, 2016, s. 29). Dog kan det være med til at underbygge relationsarbejdet og tillid mellem socialrådgiver og borger, hvorfor det anses som et væsentligt element, i at øge forudsætningerne for det sociale- og beskæftigelsesrettede arbejde med målgruppen lykkes. Slutteligt kan man derfor argumentere for, at ovenstående handlingsforslag, med fokus på relationsarbejde ud fra målgruppens kultur, kan medvirke til at borgeren føler sig bedre forstået og hørt, i samarbejdet med Aalborg Jobcenter.

Litteratur

Barnets Lov, LBK. Nr. 721 af 13. juni 2023. Senest ændret ved lov nr. 1562 af 12. december 2023.

Baviskar, S. (2016). *Det sociale arbejde med Grønlændere: Erfaringer fra strategien for socialt udsatte grønlændere i Danmark 2013-2016*. I *Uden For Nummer*, Nr. 33, s. 26-35. Hentet fra: <https://socialraadgiverne.dk/wp-content/uploads/2017/05/33-UdenForNummer.pdf>. Sidst set d. 22.09.2023

Bundesen, P. (2013). *Sociale problemer og socialpolitik*. Odense: Syddansk Universitetsforlag.

Bundesen, P., Christensen, A., & Rasmussen, T. (2015a). *Sociale problemer*. Latvia: Hans Reitzels Forlag.

Bundesen, P., Hansen, I., Nørrelykke, H., Sjelborg, H. (2015b). *Borgerinddragelse og retssikkerhed i socialt arbejde*. Hans Reitzels Forlag.

Christensen, M., Jørgensen, R., Lysen, N. & Rosenberg, C. (2021). *Videnskabsteori og socialt arbejde - en grundbog*. Samfundslitteratur.

Dansk Socialrådgiverforening (u.å.). *IFSW – International Federation of Social Workers*. Hentet fra: <https://socialraadgiverne.dk/om-dansk-socialraadgiverforening/internationalt-samarbejde/ifsw-international-federation-of-social-workers/>. Sidst set d. 12.12.2023.

Den Danske Ordbog (2017). *Grønlænderstiv*. Hentet fra: <https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=grønlænderstiv>. Sidst set d. 22.12.2023.

Duus, G. (2020). *Socialfaglig kvalitet*. Frederiksberg: Samfundslitteratur

Eide, H., & Eide, T. (2019). *Kommunikation i praksis: Relationer, samspil og etik i socialfagligt arbejde*. Aarhus: Forlaget Klim.

Engen, M., Østergaard, P., Olsen, J., Ringø, P., & Nielsen, F. (2016). *Projektskrivning: på socialrådgiveruddannelsen ved Aalborg Universitet*. Aalborg: Forfatterkollegiet.

Engen, M., Østergaard, P., Svensson, C., & Nielsen, V. (2022). *Problembaserede undersøgelser på socialrådgiveruddannelsen*. København: Hans Reitzels forlag.

Europa-parlamentets og rådets forordning (eu) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse).

Forvaltningslov (FVL), LBK. nr. 571 af 19. december 1985. Senest ændret ved lov nr. 433 af 22. april 2014.

Goffman, E. (2020). *Stigma: Om afvigerens sociale identitet*. (2. udgave). Frederiksberg: Samfundslitteratur.

Guldager, J. (2015). *Videnskabsteori: En indføring for praktikere*. København: Akademisk Forlag.

Hutchinson, G. S. & Olteal, S. (2019) Teoretiske perspektiver i socialt arbejde. København: Hans Reitzels Forlag.

Ingemann, J., Kjeldsen, L., Nørup, I., & Rasmussen, S. (2018). *Kvalitative undersøgelser i praksis: Viden om mennesker og samfund*. Samfundslitteratur.

Jørgensen, T. (2016). *Der er mange veje til og fra samfundets bund*. Hentet fra:
<https://www.vive.dk/da/udgivelser/der-er-mange-veje-til-og-fra-samfundets-bund-ov93emvn/>. Sidst set d. 23.12.2023.

Kokkinn, J. (2011). *Profesjonelt sosialt arbeid* (2. udgave). Norge: Universitetsforlaget

Kongsgaard, L. (2019). *Multiteoretisk praksis i socialt arbejde* (2. udgave, 3. oplag). Frederiksberg: Samfundslitteratur.

Krogstrup, H., Mortensen, N. (2017). Kapitel 6: *Opbygning af kapacitet til samskabelse og brugerinvolvering* (s. 149 - s. 168). I Krogstrup, H. (red) (2017). *Samskabelse og Capacity Building i den offentlige sektor*. Hans Reitzels Forlag.

Kvello, Ø. (2013). *Børn i risiko*. Samfundslitteratur.

Larsen, M. (2018). Opdatering af analyser af grønlænderes beskæftigelsesforhold i Danmark.
Hentet fra: <https://www.vive.dk/media/pure/ov978lzn/2013761>. Sidst set d. 12.12.2023.

Larsen, N. B. (2013). *Pierre Bourdieu - praksis, magt og sociale skel* (s.92-112). I Hansen, S. T. (Red.) (2013). *Sociologi i socialrådgivning og socialt arbejde*. Latvia: Hans Reitzels Forlag.

Larsen, P. (2016). *Hvorfor migration?* (3. udgave).

Lov om aktiv socialpolitik (LAS), LBK. Nr. 455 af 10. juni 1997. Senest ændret ved lov nr. 1031 af 22. juni 2023.

Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats (LAB), LBK. Nr. 548 af 7. maj 2019. Senest ændret ved lov nr. 701 af 22. maj 2022.

Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (RL), LBK. Nr. 453 af 10. juni 1997.

Senest ændret ved lov nr. 1109 af 24. august 2023.

Lov om social pension, LBK. Nr. 217 af 16. maj 1984. Senest ændret ved lov nr. 527 af 25. april 2022.

Rådet for Socialt Udsatte (2014). *"I Grønland er jeg for dansk, og i Danmark er jeg 'bare' grønlænder"*. Hentet fra:

<https://udsatte.dk/files/media/document/I%20Gr%C3%B8nland%20er%20jeg%20for%20dansk%20og%20i%20Danmark%20er%20jeg%20bare%20gr%C3%B8nland%C3%A6nder%20for%20Socialt%20Udsatte.pdf>. Sidst set d. 13.12.2023.

Schiermacher, M. (2020). *Fra Grønland til gaden: En undersøgelse om migration mellem Grønland og Danmark*. Hentet fra:

<https://www.ft.dk/samling/20201/almdelel/GRU/bilag/24/2303960.pdf>. Sidst set d. 24.10.2023.

Skytte, M. (2015). *Professionelt arbejde med udsatte minoritetsetniske børn og deres familier* (kapitel 5 s. 180-198). I: Bo, Karen-Asta m.fl.: *Udsatte børn - et helhedsperspektiv* (3. udgave). København: Akademisk forlag.

Social- og Indenrigsministeriet (u.å.). *Aftale om udmøntning af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet 2021-2024*. Hentet fra:

https://sm.dk/media/8016/aftale_om_udmoentning_af_reserven_2021-2024_t.pdf. Sidst set d. 22.09.2023.

Social- og Ældreministeriet (u.å.). *Initiativer og indsatser til udsatte grønlændere i Danmark*.

Hentet fra: <https://sm.dk/arbejdsmarkeder/udsatte-voksne/udsatte-groenlaendere/initiativer-og-indsatser-til-udsatte-groenlaendere-i-danmark>. Sidst set d. 22.09.2023.

Social-, Bolig- og Ældreministeriet (u.å.). *Udsatte grønlandere*. Hentet fra:

<https://sm.dk/arbejdsmraader/udsatte-voksne/udsatte-groenlaendere>. Sidst set d. 22.12.2023.

Socialstyrelsen (2003). *Hvidbog om socialt udsatte grønlandere i Danmark*. Hentet fra:

https://www.udsattegroenlaendere.dk/wp-content/uploads/hvidbog_gronlandere.pdf. Sidst set d. 22.09.2023.

Socialstyrelsen (2016). *'I bruger alt for mange ord!': Rapport om inklusion af unge grønlandere i Aalborg – en gruppesag i VISO*. Hentet fra:

https://sbst.dk/media/10411/VISO-rapport_For-mange-ord_Socialstyrelsen.pdf. Sidst set d. 24.10.2023.

Socialt Udviklingscenter SUS (u.å.). *Socialt udsatte grønlandere*. Hentet fra Socialt

Udviklingscenter: <https://www.udsattegroenlaendere.dk/viden-om-udsatte-groenlaendere/socialt-udsatte-groenlaendere/>. Sidst set d. 11.12.2023.

STAR (2023a). *Lavere tempo på arbejdsmarkedet, men stadig mange job*. Hentet fra: <https://rar-bm.dk/rar-nordjylland/nyheder/2023/nordjysk-ledighed-og-beskaeftigelse-2023-11-30/>. Sidst

set d. 17.12.2023.

STAR (2023b). *ANALYSE: Flasket op med job*. Hentet fra:

<https://jobindsats.dk/media/rkzluaj3/analyse-flasket-op-med-job.pdf>. Sidst set d. 22.12.2023.

Statistikbanken (2023). BEF5G: *Personer født i Grønland og bosat i Danmark 1. januar efter tid*.

Hentet fra: <https://www.statistikbanken.dk/BEF5G>. Sidst set d. 24.10.2023.

Straffeloven (STRFL), LBK. nr. 126 af 15. april 1930, som senest ændret ved LBK. nr. 1360 af 28. september 2022.

Sundhedsstyrelsen (2023). *Hvad er stigmatisering?* Hentet fra: <https://www.sst.dk/da/en-af-os/fakta-og-viden/stigmatisering>. Sidst set d. 22.12.2023.

VIVE (U.å.). *Opdatering af analyser af grønlanderes beskæftigelsesforhold i Danmark*. Hentet fra: <https://www.vive.dk/da/udgivelser/opdatering-af-analyser-af-groenlaenderes-beskaeftigelsesforhold-i-danmark-ov978lzn/>. Sidst set d. 22.09.2023.